

**“การศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน หมู่บ้านคลองหนองเหล็ก
ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก”**

จ 165 ก 2550

**รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา การวิจัยสุขภาพ (551461)
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550**

ประกาศคุณูปการ

รายงานการศึกษาครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์และบุคคลหลายท่าน ผู้ศึกษาขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้คือ อาจารย์สมเกียรติ ศรประสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ให้แนวคิด และให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ นายสมศักดิ์ สิงหนเดช ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก นางสมพร สิงหนเดช รองผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการประชาสัมพันธ์ให้กับแต่ละครัวเรือนทราบถึงการลงทะเบียนข้อมูลของผู้ทำวิจัย ทำให้ทุกครัวเรือนให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ และที่สำคัญที่สุดคือประชาชนทุกคนในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ที่ให้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ท้ายสุดนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ และผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ ให้แก่ผู้มีพระคุณต่อผู้ศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่ช่วยทำให้การศึกษานี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ตามวัตถุประสงค์

จริญ จินาเดช

มหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณารายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง"การศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน หมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก"แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

(สมเกียรติ ศรประสิทธิ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ชื่อเรื่อง : การศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน หมู่บ้านคลองหนองเหล็ก
ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ผู้เขียน : จริญญา จินาเดช

ที่ปรึกษา : สมเกียรติ ศรประสิทธิ์

ประเภทสารนิพนธ์ : การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต
มหาวิทยาลัยนเรศวร,2550

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมาย

วัตถุประสงค์ของการทำวิจัยนี้คือเพื่อศึกษาหลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) เป็นแบบเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมา โดยใช้เทคนิคทางสถิติเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรเป้าหมาย โดยการใช้การสนทนา และการใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้ที่ใช้และไม่ใช้หลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ของทุกครัวเรือนในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาทั้งครัวเรือน ในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ซึ่งมีประชากร 124 ครัวเรือนเพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาและงบประมาณในการศึกษา ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Sample Random) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยเลือกกลุ่มประชาชนหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้ขนาดประชากรตัวอย่างจำนวน 94 ครัวเรือน โดยใช้วิธีการจับฉลาก ทำโดยนำฉลากบ้านเลขที่ใส่กล่องแล้วเขย่าหยิบขึ้นมาทีละใบจนครบตามจำนวนตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง และการสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าร้อยละ

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. ในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก พบว่า มีครัวเรือนที่ใช้หลักการดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียงคิดเป็นร้อยละ 24.47 และไม่ได้ใช้หลักการดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียงคิดเป็นร้อยละ 75.53
2. จากครัวเรือนที่ดำเนินชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าครัวเรือนในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ใช้เศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.17 ระดับสูง 26.09 และระดับต่ำ 21.74 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนควรศึกษา ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังเพราะสามารถนำไปปรับใช้และแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เนื่องจากปัจจุบันเกิดปัญหาต่างๆมากมาย ทั้งในประเทศและนอกประเทศ ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้เกิดจากความไม่พอเพียงนั่นเอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
ประกาศคุณูปการ	
บทคัดย่อ	
สารบัญตาราง	
1 บทนำ	
- ความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์การทำวิจัย	7
- คำถามวิจัย	7
- ขอบเขตการวิจัย	7
- คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
- ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง	12
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
- รูปแบบการวิจัย	31
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
- การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	34
- การวิเคราะห์ข้อมูล	34
4 ผลการวิจัย	35
5 สรุป อภิปราย ข้อเสนอแนะ	50
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	57
ประวัติผู้วิจัย	67

บัญชีตาราง

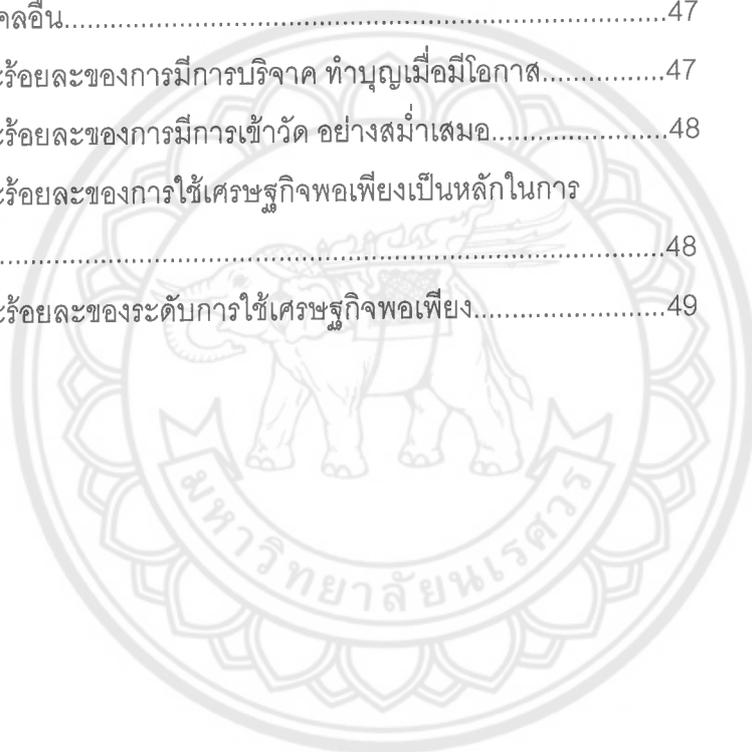
ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศ.....	35
2 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุ.....	35
3 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการศึกษา.....	36
4 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนสมาชิกในครอบครัว.....	36
5 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพหลัก.....	37
6 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพเสริม.....	37
7 แสดงจำนวนและร้อยละของรายได้ต่อเดือน.....	38
8 แสดงจำนวนและร้อยละของรายรับต่อวัน.....	38
9 แสดงจำนวนและร้อยละของรายจ่ายต่อวัน.....	39
10 แสดงจำนวนและร้อยละของการรับประทานอาหารมื้อหลัก.....	39
11 แสดงจำนวนและร้อยละของการรับประทานอาหารเช้า.....	40
12 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีหลักในการซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือย.....	40
13 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีการปลูกผัก ผลไม้ ภายในบริเวณบ้าน.....	41
14 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีอาชีพเสริม.....	41
15 แสดงจำนวนและร้อยละของการที่มีสมาชิกในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสม.....	42
16 แสดงจำนวนและร้อยละของการที่มีสมาชิกในครอบครัวเล่นการพนันเป็นประจำ.....	42
17 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะบ้าน.....	43
18 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนยานพาหนะ.....	43
19 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีหลักในการซื้อเครื่องอุปโภค.....	43
20 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีหลักในการซื้อเครื่องบริโภค.....	44
21 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีหลักในการซื้อเครื่องนุ่งห่ม.....	44
22 แสดงจำนวนและร้อยละของเงินออมในแต่ละเดือน.....	44
23 แสดงจำนวนและร้อยละของภาระหนี้สิน.....	45
24 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีการวางแผนครอบครัวในอนาคต.....	45

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

25	แสดงจำนวนและร้อยละของการมีการปลูกฝังความคิดที่ดีแก่สมาชิก ในครอบครัว.....	45
26	แสดงจำนวนและร้อยละของการมีการหักห้ามใจกับสิ่งล่อตา ล่อใจต่างๆ.....	46
27	แสดงจำนวนและร้อยละของการมีความรักใคร่ปรองดองกันในครอบครัว.....	46
28	แสดงจำนวนและร้อยละของการมีความรักใคร่ปรองดอง สนิทสนมกันกับ เพื่อนบ้านละบุคคลอื่น.....	47
29	แสดงจำนวนและร้อยละของการมีการบริจาค ทำบุญเมื่อมีโอกาส.....	47
30	แสดงจำนวนและร้อยละของการมีการเข้าวัด อย่างสม่ำเสมอ.....	48
31	แสดงจำนวนและร้อยละของการใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการ ดำเนินชีวิต.....	48
32	แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการใช้เศรษฐกิจพอเพียง.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

"เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สรรเสริญ ปรีทัศน์.2544)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเข้าพระราชหฤทัยในความเป็นไปของเมืองไทยและคนไทยอย่างลึกซึ้งและกว้างไกล ได้ทรงวางรากฐานในการพัฒนาชนบท และช่วยเหลือประชาชนให้สามารถพึ่งตนเองได้มีความ "พออยู่พอกิน" และมีความอิสระที่จะอยู่ได้โดยไม่ต้องติดต่อกับเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ทรงวิเคราะห์ว่าหากประชาชนพึ่งตนเองได้แล้วก็จะมีส่วนช่วยเหลือเสริมสร้างประเทศชาติโดยส่วนรวมได้ในที่สุด พระราชดำริที่สะท้อนถึงพระวิสัยทัศน์ในการสร้างความเข้มแข็งในตนเองของประชาชนและสามารถทำมาหากินให้พออยู่พอกินได้ ดังนี้ "...ในการสร้างถนน สร้างชลประทานให้ประชาชนใช้นั้น จะต้องช่วยประชาชนในทางบุคคลหรือพัฒนาให้บุคคลมีความรู้และอนามัยแข็งแรง ด้วยการให้การศึกษาและการรักษาอนามัย เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นที่สามารถทำการเกษตรได้และค้าขายได้"ซึ่งในสภาวารณปัจจุบัน

ซึ่งเกิดความถดถอยทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงขึ้นนี้จึงทำให้เกิดความเข้าใจได้ชัดเจนในแนวพระราชดำริของ "เศรษฐกิจพอเพียง" ซึ่งได้ทรงคิดและตระหนักมาช้านาน เพราะหากเราไม่ไปพึ่งพา ยึดติดอยู่กับกระแสจากภายนอกมากเกินไป จนได้ครอบงำความคิดในลักษณะดั้งเดิมแบบไทยๆ ไปหมด มีแต่ความทะเยอทะยานบนรากฐานที่ไม่มั่นคงเหมือนลักษณะฟองสบู่ วิกฤตเศรษฐกิจเช่นนี้อาจไม่เกิดขึ้น หรือไม่หนักหนาสาหัสจนเกิดความเดือดร้อนกันถ้วนทั่วเช่นนี้ ดังนั้น "เศรษฐกิจพอเพียง" จึงได้สื่อความหมาย ความสำคัญในฐานะเป็นหลักการสังคมที่พึงยึดถือในทางปฏิบัติจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงคือ การฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น เศรษฐกิจพอเพียงเป็นทั้งหลักการและกระบวนการทางสังคม ตั้งแต่ขั้นฟื้นฟูและขยายเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตและบริการของพออยู่พอกินขึ้นไปถึงขั้นแปรรูปอุตสาหกรรมครัวเรือน สร้างอาชีพและทักษะวิชาการที่หลากหลายเกิดตลาดซื้อขาย สะสมทุน ฯลฯ บนพื้นฐานเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนนี้ เศรษฐกิจของ 3 ชาติ จะพัฒนาขึ้นมาอย่างมั่นคงทั้งในด้านกำลังทุนและตลาดภายในประเทศ รวมทั้งเทคโนโลยีซึ่งจะค่อยๆ พัฒนาขึ้นมาจากรฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาที่มีอยู่ภายในชาติ และทั้งที่จะพึงคัดสรรเรียนรู้จากโลกภายนอก (ประเวศ วะสี.2548)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจที่พอเพียงกับตัวเอง ทำให้อยู่ได้ ไม่ต้องเดือดร้อน มีสิ่งจำเป็นที่ทำได้โดยตัวเองไม่ต้องแข่งขันกับใคร และมีเหลือเพื่อช่วยเหลือผู้ที่มี อันนำไปสู่การแลกเปลี่ยนในชุมชน และขยายไปจนสามารถที่จะเป็นสินค้าส่งออก เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจระบบเปิดที่เริ่มจากตนเองและความร่วมมือ วิธีการเช่นนี้จะดึงศักยภาพของ ประชากรออกมาสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ "จิตวิญญาณ" คือ "คุณค่า" มากกว่า "มูลค่า" ในระบบเศรษฐกิจพอเพียงจะจัดลำดับความสำคัญของ "คุณค่า" มากกว่า "มูลค่า" นั่นชาติจิตวิญญาณ เพราะเป็นเศรษฐกิจภาคการเงิน ที่เน้นที่จะตอบสนองต่อความต้องการที่ไม่จำกัดซึ่งไร้ขอบเขต ถ้าไม่สามารถควบคุมได้การใช้ทรัพยากรอย่างทำลายล้างจะรวดเร็วขึ้นและปัญหาจะตามมา เป็นการบริโภคที่ก่อให้เกิดความทุกข์หรือพาไปหาความทุกข์ และจะไม่มีโอกาสบรรลุวัตถุประสงค์ในการบริโภค ที่จะก่อให้เกิดความพอใจและความสุข (Maximization of Satisfaction) ผู้บริโภคต้องใช้หลักขาดทุนคือกำไร (Our loss is our gain) อย่างนี้จะควบคุมความต้องการที่ไม่จำกัดได้ และสามารถจะลดความต้องการลงมาได้ ก่อให้เกิดความพอใจและความสุขเท่ากับได้ตระหนักในเรื่อง "คุณค่า" จะช่วยลดค่าใช้จ่ายลงได้ ไม่ต้องไปหาวิธีทำลายทรัพยากรเพื่อให้เกิดรายได้มาจัดสรรสิ่งที่เป็น "ความอยากที่ไม่มีที่สิ้นสุด" และขจัดความสำคัญของ "เงิน" ในรูปรายได้ที่เป็นตัวกำหนดการบริโภคลงได้ระดับหนึ่ง แล้วยังเป็นตัวแปรที่ปลดภาระของกลไก

ของตลาดและการพึ่งพิงกลไกของตลาด ซึ่งบุคคลโดยทั่วไปไม่สามารถจะควบคุมได้ รวมทั้งได้มีส่วนในการป้องกันการบริโภคเลียนแบบ (Demonstration Effects) จะไม่ทำให้เกิดการสูญเสีย จะทำให้ไม่เกิดการบริโภคเกิน (Over Consumption) ซึ่งก่อให้เกิดสภาพเศรษฐกิจดี สังคมไม่มีปัญหา การพัฒนายั่งยืน (นฤนาท บั๊กกล้า.2549)

การบริโภคที่ตลาดดังกล่าวจะช่วยป้องกันการขาดแคลน แม้จะไม่ร่ำรวยรวดเร็ว แต่ในยามปกติก็จะทำให้ร่ำรวยมากขึ้น ในยามทุกข์ภัยก็ไม่ขาดแคลน และสามารถจะฟื้นตัวได้เร็วกว่า โดยไม่ต้องหวังความช่วยเหลือจากผู้อื่นมากเกินไป เพราะฉะนั้นความพอมีพอกินจะสามารถอุ้มชูตัวได้ ทำให้เกิดความเข้มแข็ง และความพอเพียงนั้นไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง แต่มีการแลกเปลี่ยนกันได้ระหว่างหมู่บ้าน เมือง และแม้กระทั่งระหว่างประเทศ ที่สำคัญคือการบริโภคนั้นจะทำให้เกิดความรู้ที่จะอยู่ร่วมกับระบบ วัฒนธรรมชาติ ครอบครัวยุคใหม่ ชุมชนเข้มแข็ง เพราะไม่ต้องทิ้งถิ่นไปหางานทำ เพื่อหารายได้มาเพื่อการบริโภคที่ไม่เพียงพอ (นฤนาท บั๊กกล้า.2549)

การผลิตจะเสียค่าใช้จ่ายลดลงถ้ารู้จักนำเอาสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนการรวมชาติมาปรุงแต่ง ตามแนวพระราชดำริในเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วซึ่งสรุปเป็นคำพูดที่เหมาะสมตามที่ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ที่ว่า "...ทรงปลูกแผ่นดิน ปลูกความสุข ปลูกความทุกข์ของราษฎร" ในการผลิตนั้นจะต้องทำด้วยความรอบคอบไม่เห็นแก่ได้ จะต้องคิดถึงปัจจัยที่มีและประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้อง มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาอย่างเช่นบางคนมีโอกาสทำโครงการแต่ไม่ได้คำนึงว่าปัจจัยต่าง ๆ ไม่ครบ ปัจจัยหนึ่งคือขนาดของโรงงาน หรือเครื่องจักรที่สามารถที่จะปฏิบัติได้ แต่ข้อสำคัญที่สุดคือวัตถุดิบ ถ้าไม่สามารถที่จะให้ค่าตอบแทนวัตถุดิบแก่เกษตรกรที่เหมาะสม เกษตรกรก็จะไม่ผลิต ยิ่งถ้าใช้วัตถุดิบสำหรับใช้ในโรงงานนั้น เป็นวัตถุดิบที่จะต้องนำมาจากระยะไกล หรือนำเข้าก็ยิ่งยาก เพราะว่่าวัตถุดิบที่นำเข้านั้นราคายิ่งแพง บางปีวัตถุดิบมีบริบูรณ์ ราคาอาจจะต่ำลงมา แต่เวลาจะขายสิ่งของที่ผลิตจากโรงงานก็ขายยากเหมือนกัน เพราะมีมากจึงทำให้ราคาตก หรือกรณีใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร เกษตรกรรู้ดีว่าเทคโนโลยีทำให้ต้นทุนเพิ่มขึ้น และผลผลิตที่เพิ่มนั้นจะล้นตลาด ขายได้ในราคาที่ลดลง ทำให้ขาดทุน ต้องเป็นหนี้สิน (รังสรรค์ สกาวปราวญ.2547)

การผลิตตามทฤษฎีใหม่สามารถเป็นต้นแบบการคิดในการผลิตที่ดีได้ ดังนี้

1. การผลิตนั้นมุ่งใช้เป็นอาหารประจำวันของครอบครัว เพื่อให้มีพอเพียงในการบริโภคตลอดปี เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันและเพื่อจำหน่าย
2. การผลิตต้องอาศัยปัจจัยในการผลิต ซึ่งจะต้องเตรียมให้พร้อม เช่น การเกษตรต้องมีน้ำ การจัดให้มีและดูแลแหล่งน้ำ จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งการผลิต และประโยชน์ใช้สอยอื่น ๆ

3. ปัจจัยประกอบอื่น ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกให้การผลิตดำเนินไปด้วยดี และเกิดประโยชน์เชื่อมโยง (Linkage) ที่จะไปเสริมให้เกิดความยั่งยืนในการผลิต จะต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายทั้ง เกษตรกร ธุรกิจ ภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับเศรษฐกิจการค้า และให้ดำเนินกิจการควบคู่ไปด้วยกันได้

การผลิตจะต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่าง "บุคคล" กับ "ระบบ" การผลิตนั้นต้องยึดมั่นในเรื่องของ "คุณค่า" ให้มากกว่า "มูลค่า" ดังพระราชดำรัส ซึ่งได้นำเสนอมาก่อนหน้านี้ที่ว่า "...บารมีนั้น คือ ทำความดี เปรียบเทียบกับธนาคาร ... ถ้าเราสะสมเงินให้มากเราก็สามารถที่จะใช้ดอกเบี้ย ใช้เงินที่เป็นดอกเบี้ย โดยไม่ต้องลงทุนแต่ถ้าเราให้มากเกินไป หรือเราไม่ระวัง เราก็จะไปลงทุนทุนมันก็น้อยลง ๆ จนหมด ... ไปเบิกเกินบัญชีเขาก็ต้องเอาเรื่อง ฟ้องเราให้ล้มละลาย เราอย่าไปเบิกเกินบารมีที่บ้านเมือง ที่ประเทศได้สร้างสมเอาไว้ตั้งแต่บรรพบุรุษของเราให้เกินไป เราต้องทำบ้าง หรือเพิ่มพูนให้ประเทศของเราปกติมีอนาคตที่มั่นคง บรรพบุรุษของเราแต่โบราณกาล ได้สร้างบ้านเมืองมาจนถึงเราแล้ว ในสมัยนี้ที่เรากำลังเสียขวัญ กลัว จะได้ไม่ต้องกลัว ถ้าเราไม่รักษาไว้" (รังสรรค์ สกาวปราชญ์, 2547)

การจัดสรรทรัพยากรมาใช้เพื่อการผลิตที่คำนึงถึง "คุณค่า" มากกว่า "มูลค่า" จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่าง "บุคคล" กับ "ระบบ" เป็นไปอย่างยั่งยืน ไม่ทำลายทั้งทุนสังคมและทุนเศรษฐกิจ นอกจากนี้จะต้องไม่ติดตำรา สร้างความรู้ รัก สามัคคี และความร่วมมือร่วมใจ มองกาลไกลและมีระบบสนับสนุนที่เป็นไปได้ และการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่าย ลดความฟุ้งเฟ้อ ในการดำรงชีพ "ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง" ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและสุจริต ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นสำคัญ ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง "ความสุขความเจริญอันแท้จริง หมายถึง ความสุข ความเจริญ ที่บุคคลแสวงหา มาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังจากผู้อื่น" มุ่งเน้นหาข่าวหาปลา ก่อนมุ่งเน้นหาเงินหาทอง ทำมาหากินก่อนทำมาค้าขายภูมิปัญญาชาวบ้านและที่ดินทำกิน คือ ทุนทางสังคมดั้งเดิมที่มั่นคง ร่างกายที่แข็งแรงปัญญาที่เฉียบแหลมนำความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเพื่อปรับวิถีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักซึ่งมีประการที่สำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

1. พอมีพอกิน ปลูกพืชสวนครัวไว้กินเองบ้าง ปลูกไม้ผลไว้หลังบ้าน 2-3 ต้น พอกิจจะมีไว้กินเองในครัวเรือน เหลือจึงขายไป

2. พอลอยพอลใช้ ทำให้บ้านน่าอยู่ ปราศจากสารเคมี กลิ่นเหม็น ใช้แต่ของที่เป็นธรรมชาติ (ใช้จุลินทรีย์ผสมน้ำถูพื้นบ้าน จะสะอาดกว่าใช้น้ำยาเคมี) ระบายลดลง สุขภาพจะดีขึ้น (ประหยัด ค่ารักษาพยาบาล)

3. พอลอกพอใจ เราต้องรู้จักพอ รู้จักประมาณตน ไม่ใคร่อยากใคร่มีเช่นผู้อื่น เพราะเราจะหลงติดกับวัตถุ ปัญญาจะไม่เกิด

และมีแนวทางการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งจะ เน้นหาข้าวหาปลาก่อนหาเงินหาทอง คือ ทำมาหากินก่อนทำมาค้าขายโดยการส่งเสริมการทำไร่นาสวนผสมและการเกษตรผสมผสานเพื่อให้เกษตรกรพัฒนาตนเองแบบเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกพืชผักสวนครัวลดค่าใช้จ่าย การทำปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกและใช้วัสดุเหลือใช้เป็นปัจจัยการผลิต(ปุ๋ย)เพื่อลดค่าใช้จ่ายและบำรุงดิน การเพาะเห็ดฟางจากวัสดุเหลือใช้ในไร่นา การปลูกไม้ผลสวนหลังบ้าน และไม่ใช้สอยในครัวเรือน การปลูกพืชสมุนไพร ช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัย การเลี้ยงปลาในร่องสวน ในนาข้าวและแหล่งน้ำ เพื่อเป็นอาหารโปรตีนและรายได้เสริม การเลี้ยงไก่พื้นเมือง และไก่ไข่ ประมาณ 10-15 ตัวต่อครัวเรือน เพื่อเป็นอาหารในครัวเรือน โดยใช้เศษอาหาร รำ และปลายข้าวจากผลผลิตการทำนา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากการปลูกพืชไร่ และการทำก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์และอีกหนึ่งความคิดซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปลูกฝังแนวพระราชดำริให้ประชาชนยอมรับไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยให้วงจรกิจกรรมดำเนินไปตามครรลองธรรมชาติ กล่าวคือ ทรงสร้างความตระหนักแก่ประชาชนให้รับรู้ (Awareness) ในทุกคราเมื่อ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมประชาชนในทุกภูมิภาคต่าง ๆ จะทรงมีพระราชปฏิสันถารให้ประชาชนได้รับทราบถึงสิ่งที่ควรรู้ เช่น การปลูกหญ้าแฝกจะช่วยป้องกันดินพังทลาย และใช้ปุ๋ยธรรมชาติจะช่วยประหยัดและบำรุงดิน การแก้ไขดินเปรี้ยวในภาคใต้สามารถกระทำได้ การ ตัดไม้ทำลายป่าจะทำให้ฝนแล้ง เป็นต้น ตัวอย่างพระราชดำรัสที่เกี่ยวกับการสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชน ได้แก่ "ประเทศไทยนี้เป็นที่ที่ที่เหมาะสมมากในการตั้งถิ่นฐาน แต่ว่าต้องรักษาไว้ ไม่ทำให้ประเทศไทยเป็นสวนเป็นนากลายเป็นทะเลทราย ก็ป้องกัน ทำได้." ทรงสร้างความสนใจแก่ประชาชน (Interest) หลายท่านคงได้ยินหรือรับฟัง โครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีนามเรียกขานแปลกหู ขวณจงน น่าสนใจติดตามอยู่เสมอ เช่น โครงการแก้มลิง โครงการแก่งดิน โครงการเส้นทางเกลือ โครงการน้ำดีไล่น้ำเสีย หรือโครงการน้ำสามรส ฯลฯ เหล่านี้ เป็นต้น ล้วนเชิญชวนให้ ติดตามอย่างใกล้ชิด แต่พระองค์ก็จะมีพระราชอาธิบายแต่ละโครงการอย่างละเอียด เป็นที่เข้าใจอย่างรวดเร็วแก่ประชาชนทั้งประเทศ และในประการต่อมา ทรงให้เวลาในการประเมินค่าหรือประเมินผล (Evaluate) ด้วยการศึกษาค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ว่า

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระองค์นั้นเป็นอย่างไร สามารถนำไปปฏิบัติได้ในส่วนของตนเองหรือไม่ ซึ่งยังคงยึดแนวทางที่ให้ประชาชนเลือกการพัฒนาด้วยตนเอง ที่ว่า “ขอให้ถือว่าการงานที่จะทำนั้นต้องการเวลา เป็นงานที่มีผู้ดำเนินมาก่อนแล้ว ท่านเป็นผู้ที่จะเข้าไปเสริมกำลัง จึงต้องมีความอดทนที่จะเข้าไปร่วมมือกับผู้อื่น ต้องปรองดองกับเขาให้ได้ แม้เห็นว่ามีจุดหนึ่งจุดใดต้องแก้ไขปรับปรุงก็ต้องค่อยพยายามแก้ไขไปตามที่ถูกที่ควร.” ซึ่งจะมีหลายขั้นตอน คือ ในขั้นทดลอง (Trial) เพื่อทดสอบว่างานในพระราชดำริที่ทรงแนะนำนั้นจะได้ผลหรือไม่ซึ่งในบางกรณีหากมีการทดลองไม่แน่ชัดก็ทรงมักจะมีให้เผยแพร่แก่ประชาชน หากมีผลการทดลองจนแน่พระราชหฤทัยแล้วจึงจะออกไปสู่สาธารณชนได้ เช่น ทดลองปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำนั้น ได้มีการค้นคว้าหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้จนทั่วทั้งประเทศว่าดีเยี่ยมจึงนำออกเผยแพร่แก่ประชาชน เป็นต้น ขั้นต่อมาคือขั้นยอมรับ (Adoption) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น เมื่อผ่านกระบวนการมาหลายขั้นตอน บ่ม เพาะ และมีการทดลองมาเป็นเวลานาน ตลอดจนทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริและสถานที่อื่น ๆ เป็นแหล่งสาธิตที่ประชาชนสามารถเข้าไปศึกษาดูได้ถึงตัวอย่างแห่งความสำเร็จ ดังนั้น แนวพระราชดำริของพระองค์จึงเป็นสิ่งที่ราษฎรสามารถพิสูจน์ได้ว่าจะได้รับผลดีต่อชีวิต และความเป็นอยู่ของตนได้อย่างไรทั้งหมดนี้เราจะเห็นได้ว่าแนวพระราชดำริทั้งหลายดังกล่าวข้างต้นนี้แสดงถึงพระวิริยะอุตสาหะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทุ่มเทพระสติปัญญา ตรากตรำพระวรกาย เพื่อค้นคว้าหาแนวทางการพัฒนาให้พลกนิกรทั้งหลายได้มีความร่มเย็นเป็นสุขสถาพรยั่งยืนนาน นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงที่ได้พระราชทานแก่ปวงไทยตลอดเวลามากกว่า 50 ปี จึงกล่าวได้ว่าพระราชกรณียกิจของพระองค์นั้นสมควรอย่างยิ่งที่ทวยราษฎร์จักได้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท ตามที่ทรงแนะนำสั่งสอน อบรมและวางแนวทางไว้เพื่อให้เกิดการอยู่ดีมีสุขโดยถ้วนเช่นกัน โดยการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอนต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริม ความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับ จะก่อให้เกิดความยั่งยืนและจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคม สุดท้ายเศรษฐกิจดี สังคมไม่มีปัญหา การพัฒนายั่งยืน

(วิกิภัย กองคำ.2548)

การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้เป็นอย่างดี คนไทยจึงควรนำมาปรับและประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยในเรื่องนี้กับประชาชนในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

วัตถุประสงค์การทำวิจัย

- เพื่อศึกษาหลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงอันได้แก่ความพอประมาณความ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันของประชาชนหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

คำถามวิจัย

- ประชาชนหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก มีการดำเนินชีวิตแบบ เศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

เป็นการศึกษาหลักการดำเนินชีวิตของผู้ที่ใช้หลักดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละ ครัวเรือน ในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก โดยการศึกษาข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การศึกษาหลักการดำเนินชีวิต

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะเกี่ยวกับเพศ อายุ สาขาวิชา ระดับชั้นเรียน อาชีพ รายได้ ที่พักอาศัย ภาระในการอุปการะเลี้ยงดู และความเครียดของกลุ่มตัวอย่าง
2. สติปัญญา หมายถึง ลักษณะของจิตใจที่มีการควบคุมด้วยปัญญาเสมอผู้ที่มีสติปัญญา ซึ่งเป็น องค์ประกอบหนึ่งของระบบสุขภาพองค์รวม หมายถึง ผู้ที่มีศักยภาพที่จะระลึกได้ รู้ลึกตัวในการ กระทำทุกอย่าง เข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงรู้ได้จับใจตามความเป็นจริง มีการจัดการได้ ถูกต้องเป็นผู้หยุดคิดกังวลกับสิ่งที่ได้จัดการถูกต้องแล้วควบคุมตนเองได้ดี มีภาวะอิสระ ยืดหยุ่น เข้าใจระบบชีวิตกับสภาพแวดล้อมมีจิตใจเบิกบานสงบสุข แก้ปัญหาได้และเป็นผู้เรียนรู้อยู่เสมอ
3. สุขภาพจิต หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของกลุ่มตัวอย่างที่ทำให้สามารถเป็นอยู่ ทำการงาน และมีสัมพันธภาพกับสภาพแวดล้อมได้
4. เศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไป ใน ทางสายกลาง
5. สินค้าฟุ่มเฟือย หมายถึงการใช้จ่ายเกินควร ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องสำอาง โทรศัพท์มือถือ

6. เครื่องอุปโภค สิ่งของที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้แก่ ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆภายในบ้าน เช่น สบู่ แชมพู ผ่าอนามัย ของเล่น อุปกรณ์ในการทำงาน อุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น
7. เครื่องบริโภค ได้แก่ ขนม อาหาร เครื่องดื่ม วัตถุดิบในการประกอบอาหาร เป็นต้น
8. เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ ตู้เย็น วิทยุ เตารีด กระจกน้ำร้อน ฯลฯ
9. เครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ เสื้อ กางเกง ชุดชั้นใน ถุงเท้า รองเท้า หมวก เป็นต้น
10. ความพอประมาณ หมายถึง การรู้จักประมาณตน คือประมาณตนทางกาย หรือ การบริโภคพอประมาณ รู้จักกิน รู้จักใช้ การใช้จ่ายทรัพย์ไม่ฟุ่มเฟือยจนเกินไป ใช้จ่ายด้วยปัญญาพอเหมาะสมแก่ฐานะรายได้ และเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่หลงไหลไปตามสื่อโฆษณาชวนเชื่อหรือตามแฟชั่นจนเกินฐานะของตน เมื่อมีฐานะดีก็ไม่ดูถูกเหยียดหยามผู้ด้อยโอกาส การกระทำต่างๆ ก็รู้ที่เหมาะสมที่ควร(ประมาณ 2545) เช่น

- มีรายรับ (ต่อวัน) มากกว่ารายจ่ายต่อวัน
- มีรายจ่าย (ต่อวัน) น้อยกว่ารายรับ
- มีการรับประทานอาหารมื้อหลักต่อวัน ไม่เกิน 3 มื้อ
- ไม่มีการรับประทานอาหารจุกจิก เช่น ขนมขบเคี้ยว กาแฟ ฯลฯ
- มีหลักในการซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือย เช่น เสื้อผ้า เครื่องสำอาง ฯลฯ
- มีการปลูกผัก ผลไม้ ภายในพื้นที่ที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ภายในบริเวณบ้าน
- มีการทำอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงเป็ด ไข่ ปลา ฯลฯ
- ไม่มีสมาชิกในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นประจำ
- ไม่มีสมาชิกในครอบครัวเล่นการพนัน เช่น หวย ไพ่ ฯลฯ เป็นประจำ

และในที่นี้ผู้วิจัยใช้หลักการวัดความพอประมาณโดยการตอบตรงตามเกณฑ์ ตั้งแต่ 7 ข้อขึ้นไป

ถือว่ามีความพอประมาณ

11. ความมีเหตุมีผล หมายถึง เรื่องของการตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยการพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (ดูเหตุ) ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ(ประมาณ 2545) เช่น

- มีหลักในการซื้อเครื่องอุปโภค
- มีหลักในการซื้อเครื่องบริโภค
- มีหลักในการซื้อเครื่องนุ่งห่ม

และในที่นี้ผู้วิจัยใช้หลักการวัดความมีเหตุผลโดยการตอบตรงตามเกณฑ์ ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไปถือว่ามีความมีเหตุผล

12. มีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล(ประกาศ 2545) เช่น

- มีเงินออมในแต่ละเดือน
- ไม่มีภาระหนี้สิน
- มีการวางแผนครอบครัวในอนาคต
- มีการปลูกฝังความคิดที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัว
- มีการหักห้ามใจกับสิ่งล่อตาล่อใจต่างๆ เช่น รถ โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ๆ
- มีความรักใคร่ปรองดอง สนิทสนมกันในครอบครัว
- มีความรักใคร่ ปรองดอง สนิทสนมกันกับเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นๆ
- มีการบริจาคให้กับผู้ที่ด้อยโอกาส (เชื้อเพื่อแม่)
- มีการเข้าวัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม ตักบาตร ทำบุญเป็นประจำ

และในที่นี่ผู้วิจัยใช้หลักการวัดความมีเหตุผลโดยการตอบตามเกณฑ์ ตั้งแต่ 7 ข้อขึ้นไปถือว่ามีภูมิคุ้มกันที่ดี

13. ความพอเพียง หมายถึง การมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ซึ่งมีอยู่ 4 ระดับ ได้แก่

- ความพอเพียง ระดับสูง คือแต่ละครอบครัวมีคุณองค์ประกอบครบทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน
- ความพอเพียง ระดับปานกลาง คือแต่ละครอบครัวจะมีองค์ประกอบแค่ 2 ใน 3 องค์ประกอบได้แก่
  1. มีความพอประมาณ มีเหตุผล แต่ไม่มีภูมิคุ้มกัน
  2. มีความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน แต่ไม่มีเหตุผล
  3. มีภูมิคุ้มกัน มีเหตุผล แต่ไม่มีความพอประมาณ
- ความพอเพียง ระดับน้อย คือแต่ละครอบครัวจะมีองค์ประกอบแค่ 1 ใน 2 องค์ประกอบได้แก่
  1. มีความพอประมาณ แต่ไม่มีเหตุผล และไม่มีภูมิคุ้มกัน
  2. มีเหตุผล แต่ไม่มีความพอประมาณ และไม่มีภูมิคุ้มกัน
  3. มีภูมิคุ้มกัน แต่ไม่มีความพอประมาณ และไม่มีเหตุผล

- ไม่มีความพอเพียง คือแต่ละครอบครัวไม่มีทั้ง 3 องค์ประกอบ

14. หนี้ หมายถึง เงินที่บุคคลหนึ่งติดค้างอยู่จะต้องใช้ให้แก่บุคคลหนึ่ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

- กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อ ความมั่นคง และ ความยั่งยืน ของการพัฒนา

- คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

- คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้
ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมี เหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการ กระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้าน ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล

- เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้ง ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

- เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบ ด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และ ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

- เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต
- แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ทางสายกลาง

เงื่อนไขความรู้	เงื่อนไขคุณธรรม
รอบคอบ/รอบรู้/ระมัดระวัง	ซื่อสัตย์ /สุจริต/ ขยัน /อดทน/ แบ่งปัน

นำสู่

ชีวิต/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม
สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สินธุ์ สโรบล, 2549 ได้สรุปงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นบนฐานคิด "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" ว่า "งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น" จะมุ่งเน้นให้คนในท้องถิ่นเป็นผู้ตั้งคำถามและหาคำตอบเอง หรือ "เป็นผู้สงสัยว่าจะหาทางแก้ไขปัญหาหรือสิ่งที่ตนกำลังประสบอยู่ได้อย่างไร" การสนับสนุนขององค์กร สกว. ผ่านระบบบริหารจัดการในพื้นที่ และผ่านการหนุนเสริมของพี่เลี้ยงและกลุ่มผู้ประสานงานจากศูนย์ประสานงานวิจัยในภาคต่างๆ ก็มีความจำเป็น จนอาจกล่าวได้ว่า เงื่อนไขและการดำเนินกิจกรรมของ "งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น" บนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงต้องอาศัยความรู้ของคนที่อยู่ในท้องถิ่นเอง โดยมีการผสมผสานกับความรู้ข้างนอก จากพี่เลี้ยงหรือทีมผู้ประสานงานข้างนอก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความรอบคอบและระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน ดังนั้น เงื่อนไขความรู้ของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการและภูมิปัญญาท้องถิ่นในมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและมีการผสมผสานอย่างพอเหมาะกับความจำเป็นของท้องถิ่น โดยที่มิวิจัยชาวบ้านที่ผ่านกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน จะใช้ความรู้รอบคอบที่จะนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันกับเงื่อนไขและบริบทของท้องถิ่นเพื่อประกอบการวางแผนทดลองปฏิบัติการแก้ไข ปัญหา รวมทั้งมีความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติแก้ไขปัญหาคือ ประการแรก งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้ สร้างเงื่อนไขคุณธรรมอันประกอบด้วย คุณธรรมด้านจิตใจและปัญญาความรู้ ดังจะเห็นได้จาก คำที่ว่า "สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น" ประการที่สอง คุณธรรมในงานวิจัยที่ว่าเป็นการเน้นความรู้คู่คุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อโครงการวิจัย ไม่ว่าจะป็นวิธีคิดที่จะทำงานร่วมกัน รวมตลอดถึงข้อมูลและงบประมาณ และประการที่สาม ทีมวิจัยมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ที่จะนำพาโครงการวิจัยและจุดมุ่งหมายของงานให้บรรลุเป้าหมายของท้องถิ่นได้ประการที่สี่ เงื่อนไขคุณธรรมยังเน้นที่การกระทำ หรือแนวทางการดำเนินงานวิจัย โดยเน้นความอดทน ความเพียรพยายาม สติปัญญาและความรอบคอบ ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นงานที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น ดังนั้น ทีมวิจัยจึงต้องมีคุณธรรมในการทำงานสูง มีความอดทนต่อการดำเนินงานวิจัยตามฤดูกาลและมีความเพียรพยายามดำเนินงานวิจัย ตลอดระยะเวลาที่โครงการปฏิบัติการอยู่ รวมทั้งทีมวิจัยต้องร่วมแรงร่วมสติปัญญาและแสวงหาความรอบคอบในการใช้งานวิจัยไปแก้ไขปัญหาของคนในท้องถิ่น และประการสุดท้าย มุ่งเน้นการใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการวางแผนการทำงานของท้องถิ่นให้มีความ

พอดี พอประมาณ และพอเพียงต่อสภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลงและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
ต่อไป(สินธุ์ สโรบล.2549 :4-12)

เรื่อง สารการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ชวลิต จันทร์ศรี,2546 ได้สรุปผลการวิจัย ปรากฏผลดังนี้

1. สารการเรียนรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสาระ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 สาระ คือ เงื่อนไขคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ด้านความขยัน ด้านความแบ่งปัน และ ด้านความอดทน ส่วนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกสาระการเรียนรู้
2. สารการเรียนรู้เฉพาะช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับช่วงชั้นที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสาระการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 สาระการเรียนรู้ คือ การทำความสะอาดร่างกาย และการใช้สิ่งของที่มีอย่างประหยัดและคุ้มค่า ส่วนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกสาระการเรียนรู้
3. สารการเรียนรู้เฉพาะช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับช่วงชั้นที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสาระการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สาระการเรียนรู้ คือ ชีวิตมีคุณค่า ภูมิปัญญาของชุมชน ส่วนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกสาระการเรียนรู้
4. สารการเรียนรู้เฉพาะช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับช่วงชั้นที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสาระการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 สาระการเรียนรู้ คือ บ้านคือวิหารของเรา ชีวิตสดใสในชุมชนน่าอยู่ และการปลูกพืชผักสวนครัวในกระถาง ส่วนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกสาระการเรียนรู้
5. สารการเรียนรู้เฉพาะช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับช่วงชั้นที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายสาระการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 สาระการเรียนรู้ คือ คำประพันธ์เพื่อชีวิต และการจัดการทรัพยากรด้วยเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกสาระการเรียนรู้
6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสารการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ช่วงชั้นที่ 1 คือ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วงชั้นที่ 2 คือ ภาษาอังกฤษกับเศรษฐกิจพอเพียง และการปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ช่วงชั้นที่ 3

คือ การรู้สึกสามัคคี และการอยู่ดี กินดี และช่วงชั้นที่ 4 คือ จิตสำนึกสาธารณะ(ชาวลิต จันท์ศรี. 2546)

เรื่อง ดัชนีความสุขมวลรวมลดลงเล็กน้อย

นภดล กรรณิกา, 2549 ได้สรุปผลการวิจัยพบว่า ความสุขมวลรวมของคนไทยลดลงเล็กน้อย จากคะแนนเฉลี่ย 6.34 ในเดือนสิงหาคม มาอยู่ที่ 6.30 ในเดือนกันยายน เพราะปัญหาภัยน้ำท่วม ทำให้ความสุขของประชาชนต่อสิ่งแวดล้อมของ น้ำ ดินและอากาศ เหลือเพียงร้อยละ 21.6 และความสุขต่อสภาพถนนและการจราจรเหลือเพียงร้อยละ 22.5 ซึ่งพบว่าความสุขของคนไทยต่อสภาพแวดล้อมประจำเดือนกันยายนต่ำสุดในรอบสามเดือนที่ผ่านมา นอกจากนี้ ปัจจัยลบที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขจากภาครัฐในหมู่ประชาชนคือ ช่องว่างระหว่างความคาดหวังของประชาชนกับสิ่งที่ประชาชนได้รับ ได้แก่ เรื่องความเท่าเทียม และเป็นธรรมในการครอบครองทรัพยากรธรรมชาติ ของประชาชนทั่วไปคาดหวังร้อยละ 88.3 แต่เป็นจริงร้อยละ 47.1 เท่านั้น ในขณะที่คาดหวังต่อความเท่าเทียมกันในกระบวนการยุติธรรมร้อยละ 81.9 แต่เป็นจริงร้อยละ 51.5 เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ยังคงทำให้ความสุขมวลรวมของคนไทยอยู่ในเกณฑ์ "ค่อนข้างดี" คือได้คะแนนเฉลี่ย 6.30 จาก 10 คะแนน เป็นเพราะปัญหาการเมืองได้ขจัด โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขทำให้ความสุขของคนไทยต่อหลักธรรมาภิบาล ด้านการเมืองเพิ่มขึ้นในทุกตัว เช่น ความโปร่งใสทางการเมืองเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 36.8 ในเดือนสิงหาคม มาอยู่ที่ร้อยละ 56.9 และการเป็นที่ไว้วางใจได้ของรัฐบาลเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 39.9 ในเดือนสิงหาคม มาอยู่ที่ร้อยละ 57.8 ในการสำรวจล่าสุด เป็นต้น นอกจากนี้ ความสุขมวลรวมของคนไทยประจำเดือนกันยายนยังได้ปัจจัยเสริมด้านวัฒนธรรมประเพณีไทย เอกลักษณ์ที่โดดเด่นของคนไทยเรื่อง ความรักความสามัคคีเป็นหนึ่งในเดียวกันที่ประชาชนคาดหวังร้อยละ 93.6 เห็นจริงร้อยละ 85.6 ความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษคาดหวังร้อยละ 84.2 เห็นจริงร้อยละ 76.8 การช่วยเหลือกันและกันในชุมชนในช่วงเกิดภัยน้ำท่วมคาดหวังร้อยละ 77.9 เห็นจริงร้อยละ 69.8 และสายสัมพันธ์ในครอบครัวของประชาชนที่อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดีถึงดีมากเกือบทุกตัว และเมื่อนำวิถีชีวิตของคนไทยตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์หาค่าความสุข พบว่า กลุ่มประชาชนที่นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตแบบเคร่งครัดมีความสุขมวลรวมสูงเกือบสองเท่า ของจำนวนประชาชนที่ไม่เคร่งครัดกับการใช้ชีวิตแบบพอเพียง คือร้อยละ 57.9 ต่อร้อยละ 31.4 โดยลักษณะของคนที่ไม่เคร่งครัดต่อการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเช่น การวางแผนการใช้จ่ายอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ไม่คิดอยากจะทำอะไรก็ซื้อ ซื้อของมาแล้วใช้จ่ายอย่างเต็มที่ มีการเก็บออมทรัพย์สิน ไม่ใช้จ่ายเงินหรือลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงเกินไป การดำเนินชีวิตไม่ขึ้นลงตามกระแสเศรษฐกิจโลก

ปฏิเสธรการแข่งขันเอาชนะแบบสุดโต่ง มีวิถีชีวิตบนทางสายกลาง และปฏิเสธรการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ เมื่อวิเคราะห์ค่าความสุขคนไทยจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงมีค่าความสุขมวลรวมสูงกว่าประชาชนในทุกภาคถึงแม้ว่าจะแนบเฉลี่ยจะลดลงเล็กน้อยจาก 6.69 ในเดือนสิงหาคม เหลือ 6.58 ในเดือนกันยายน ที่น่าสังเกตคือถึงแม้ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถูกมองว่าเป็นฐานเสี่ยงสำคัญของรัฐบาลชุดก่อนที่ถูกยึดอำนาจไปแล้วค่าความสุขที่วัดได้ล่าสุดยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดีและสูงกว่าทุกภาค เพราะประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงมีความสุขต่อวัฒนธรรมประเพณี ใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สายสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่อยู่ในเกณฑ์ดี บรรยากาศที่ดีภายในชุมชน และดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง เป็นต้นที่น่าสนใจคือ ความสุขมวลรวมของประชาชนคนกรุงเทพมหานครสูงขึ้นไปอันดับที่สองเมื่อเทียบกับคนในภาคอื่นๆ คือจากคะแนนเฉลี่ย 5.54 ในเดือนสิงหาคม มาอยู่ที่ 6.47 คะแนนในเดือนกันยายน เพราะปัญหาการเมืองได้ข้อยุติโดย คปค. หลักธรรมาภิบาลทางการเมือง สภาวะเศรษฐกิจแบบการค้าเสรีในกระแสโลกาภิวัตน์ และความพึงพอใจในงาน เป็นต้น เมื่อพิจารณาความสุขมวลรวมของชาวต่างชาติที่พักอาศัยทำงานในประเทศไทย พบว่า ความสุขมวลรวมของชาวต่างชาติอยู่ในเกณฑ์ที่ดีคือได้คะแนนเฉลี่ย 7.23 จาก 10 คะแนน ซึ่งสูงกว่าค่าความสุขมวลรวมของคนไทย โดยเหตุผลที่ทำให้ชาวต่างชาติมีความสุขคือ ร้อยละ 89.5 เพราะมีความสุขกับวัฒนธรรมประเพณีไทย ร้อยละ 84.1 เห็นคนไทยมีความรักความสามัคคีกัน ร้อยละ 82.0 เห็นคนไทยรักเสรีภาพ ร้อยละ 72.6 เห็นคนไทยช่วยเหลือกันและกัน และ ร้อยละ 68.3 เห็นคนไทยเสียสละ เป็นต้น ที่น่าพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ ผลสำรวจพบว่าชาวต่างชาติที่มาพักอาศัยทำงานในประเทศไทยส่วนใหญ่หรือร้อยละ 46.2 ได้ใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเคร่งครัดในชีวิตประจำวันในขณะที่คนไทยเพียงร้อยละ 26.1 เท่านั้นที่ใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง

ดร.นพดล กล่าวต่อว่า ถ้ารัฐบาลชุดปัจจุบันและอนาคตมีนโยบายด้านความสุขมวลรวม (Gross Domestic Happiness) และหลักเศรษฐกิจพอเพียงน่าจะเป็นนโยบายพัฒนาประเทศที่เหมาะสมกับห้วงเวลาปัจจุบันและก่อให้เกิดประโยชน์สุขในหมู่ประชาชนอย่างยั่งยืนได้โดยมียุทธศาสตร์สร้างชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขและพอเพียงควบคู่ไปกับยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็งน่าจะสามารถทำให้ลดปัญหาที่เป็นวาระแห่งชาติหลายประการลงไปได้ เช่น ปัญหายาเสพติด ความยากจน และความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนโยบายที่เน้นความอยู่เย็นเป็นสุขและหลักเศรษฐกิจพอเพียงน่าจะสามารถขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปข้างหน้าโดยไม่ได้ปฏิเสธการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบการค้าเสรีในกระแสโลกาภิวัตน์ เพียงแต่หนุนเสริมความดีความงามที่มีอยู่ใน

สังคมไทยขึ้นมาสร้างกระแสทางเลือกของการใช้ชีวิตที่สมดุลและอยู่บนทางสายกลางมากขึ้น
(นพดล กรรณิกา.2549)

เรื่อง สกศ. เผยผลวิจัยกรอบทิศทางการศึกษาการวิจัยการศึกษานาครด

ดร. อารุง จันทวานิช, 2549 เลขาธิการสภาการศึกษา ได้เปิดเผยว่า สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา (สกศ.) ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กรอบทิศทางการศึกษาการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งสังเคราะห์องค์ความรู้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา พบว่า ภาพรวมกรอบทิศทางการศึกษาการวิจัยทางการศึกษาในอนาคต สามารถจัดลำดับความสำคัญได้เป็น 2 กลยุทธ์หลัก คือ 1. การศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยมีแผนงานวิจัยรองรับ เช่น การวิจัยและพัฒนาด้านการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การวิจัยและพัฒนาฐานข้อมูลผู้สูงอายุ ฯลฯ กลยุทธ์หลักที่ 2 คือ การวิจัยด้านระบบการศึกษาที่มีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งมีแผนงานที่ควรเร่งดำเนินการ คือ 1) การพัฒนาการศึกษาปฐมวัย 2) การพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เช่น หลักสูตร คุณลักษณะของผู้เรียน 3) การพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (อารุง จันทวานิช.2549)

เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงหนุนพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้มแข็ง

สวทช. จัดประชุม บทบาทของ สวทช. ต่อการพัฒนา SMEs และ OTOP ในเขตภาคเหนือ เพื่อเปิดใจรับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสู่เศรษฐกิจพอเพียง ชี้ ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนได้ภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ขณะที่ 'รศ.ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน ผอ.สวทช.' ย้ำ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่การปฏิเสธความก้าวหน้า แต่เป็นเรื่องที่ต้องนำความรู้ความเข้าใจมาใช้อย่างพอเหมาะพอดี บนฐานของเหตุและผล เพื่อให้รู้จักจริง และเท่าทัน เป็นภูมิคุ้มกันที่ดีมาเอื้อประโยชน์ให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

ผศ.ดร.สุรพงษ์ เลิศทัศนีย์ รักษาการผู้อำนวยการ โครงการเครือข่าย สวทช.ภาคเหนือเปิดเผยว่า สวทช.เครือข่ายภาคเหนือ ได้จัดงานประชุมประจำปีในหัวข้อ : บทบาทของ สวทช.ต่อการพัฒนา SMEs และ OTOP ในเขตภาคเหนือ เพื่อเปิดใจรับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสู่เศรษฐกิจพอเพียงขึ้น โดยครั้งนี้ถือเป็นครั้งที่ 5 แล้ว เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ในการเชื่อมโยงระหว่างนักวิจัยกับผู้ประกอบการ เพื่อวิจัยและพัฒนาแก้ไขปัญหาท้องถิ่น และพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนภาคเหนือ รวมทั้งการประสานงานให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในท้องถิ่น ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน

การจัดประชุมครั้งนี้ ถือเป็นโอกาสดีที่จะนำเสนอผลงานของ สวทช. เครือข่ายภาคเหนือ ในการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและเพิ่มขีดความสามารถของท้องถิ่นภาคเหนือ ซึ่งก็ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการ นักวิจัย และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ตลอดจนผู้สนใจเข้าร่วมงานกันเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันเรื่องของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไปอย่างมาก โดยเฉพาะนักวิจัยและผู้ประกอบการในท้องถิ่น อันเป็นผลจากที่ สวทช. เครือข่ายภาคเหนือสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ประชาชนและผู้ประกอบการ SMEs รวมถึง OTOP ได้เห็นความสำคัญในเรื่องการวิจัยและเกิดความตื่นตัวในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของธุรกิจ โดยส่งเสริมการพัฒนาความเข้มแข็งทางเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมไทย และการประยุกต์ใช้งานวิจัยในภาคอุตสาหกรรมให้เกิดนวัตกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าและสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

รศ.ดร. ศักรินทร์ ภูมิรัตน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กล่าวถึง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน โดยจะเห็นว่าพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในเรื่องของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความภูมิคุ้มกันที่ดี ล้วนเป็นเรื่องของการทำให้เกิดความสมดุล มีความพอเหมาะพอดี หรือ ทางสายกลาง ที่จะทำให้อีวิตดีขึ้นและมีความสุขได้มากขึ้น แต่การที่จะทำให้เกิดความพอเหมาะพอดีได้นั้น จะต้องมีพื้นฐานความรู้ คือ มีความรอบรู้ รอบคอบ และมีความระมัดระวัง ที่สำคัญคือ เมื่อทำอะไรก็ต้องรู้จริง และการที่จะรู้จริงได้นั้นเป็นเรื่องที่ต้องนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาใช้หาเหตุและผล ดังนั้นเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีเหตุและผล และนำความรู้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างพอเหมาะพอดี เกิดคุณค่าและมูลค่า อีกทั้งความรอบรู้ยังช่วยให้เราได้มีความรู้เท่าทันเช่นเดียวกับเรื่องของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นเรื่องของความรู้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภูมิปัญญาหรือความรู้ที่เรารู้มาแต่ดั้งเดิม ก็เป็นสิ่งที่สามารถนำมาเอื้อประโยชน์ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเราดีขึ้น แต่การที่จะทำให้พอดีได้อย่างไรนั้นยังต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของ 'คุณธรรม ความรอบคอบ และความระมัดระวัง' กำกับ และหลักสำคัญ คือ การทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เพื่อที่เราจะได้สามารถนำไปใช้ได้อย่างรู้เท่าทัน และสามารถมีภูมิคุ้มกันได้จากความรู้เหล่านั้น

รศ.ดร. ศักรินทร์ กล่าวอีกว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่การปฏิเสธความก้าวหน้า หรือ หนีออกจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่เป็นเรื่องที่ต้องนำความรู้ความเข้าใจมาใช้อย่างพอเหมาะพอดี บนฐานของเหตุและผล เพราะไม่ว่าจุดใดก็หนีไม่พ้นเรื่องของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในเรื่องของทุนทางเศรษฐกิจ สังคม หรือ ทรัพยากร เราจึงต้องมีความรู้ที่จะนำมาช่วยแก้ไขปัญหา

กับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสร้างความพอเหมาะอย่างต่อเนื่อง และไม่ทำให้ความสมดุลของโลกเสียหาย ฉะนั้น จึงเป็นเรื่องที่จะทำอย่างไรถึงจะมีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่พอเหมาะและเพียงพอสำหรับเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อให้อนาคตอยู่ได้อย่างยั่งยืน และอยู่กับความเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างพอดี

ผอ.สวทช. กล่าวต่อว่า ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ จะเป็นส่วนหนึ่งของการทำธุรกิจในอีก 5-10 ปีข้างหน้า เช่น การผลิตใหม่ๆที่ใช้พลังงานน้อยลง หรือ การผลิตใหม่ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยลง เป็นต้น ฉะนั้น เราจึงจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ต้องมีการเรียนรู้ มีการวิจัย และมีการนำส่วนต่างๆ มาถามตอบในเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อให้รู้เหตุผลและเข้าใจ เพื่อการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่ใช่รู้เพียงแค่นี้ก็พอแล้วซึ่งจะไม่ใช่ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง และใช้สิ่งที่มีอยู่หรือภูมิปัญญาความรู้ที่มีอยู่เดิม นำความรู้เหล่านั้นมาแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอด และนำความรู้ไปก่อให้เกิดคุณค่าและมูลค่า ไม่ว่าจะเป็นการต่อยอดจากแหล่งความรู้ใหม่ ๆ หรือจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดยการเปิดรับสิ่งดี ๆ เข้ามาปรับแต่งให้พอเหมาะพอดี กับวัฒนธรรมที่ละเอียดอ่อนและงดงามของไทย ดังนั้น การพูดถึงเศรษฐกิจพอเพียงจึงต้องให้แน่ใจก่อนว่า มีฐานความรู้ ความคิด หรือ ปัญญา เป็นกรอบสำคัญที่จะทำให้เกิดธรรมาภิบาล และเกิดสิ่งดี ๆ ขึ้นกับชุมชนต่อไป

ผอ.สวทช. กล่าว
การดำเนินงานของสวทช. เครือข่ายเหนือถือเป็นตัวอย่างหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้ โดยการนำนักวิจัยหรือ ผู้เชี่ยวชาญเข้าไปมีส่วนช่วยสร้างความเข้มแข็งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการเอสเอ็มอีได้อย่างต่อเนื่องผ่านโครงการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมไทย (ITAP) ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในการสนับสนุนภาคเอกชนของสวทช. ที่มุ่งเน้นพัฒนาประเทศไทยให้เป็นสังคมฐานความรู้ และมีความรู้มากขึ้นจากการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้สร้างคุณค่าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของวิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการเอสเอ็มอีดีขึ้นโดยนำไปเป็นทุนในการประกอบธุรกิจหรือสัมมาชีพในพื้นที่ และสามารถแข่งขันได้บนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้ความหลากหลายของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างสมบูรณ์

อาทิ ลำไย ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจของภาคเหนือที่มักประสบปัญหาเรื่องของราคาตกต่ำ เพราะผลผลิตที่ออกมาจำนวนมากจนเหลือทิ้ง แต่ปัจจุบันได้มีการนำลำไยมาผลิตเป็นเครื่องสำอางช่วยกระชับผิวที่ผ่านการยืนยันผลทางวิทยาศาสตร์ ถือเป็น การต่อยอดการใช้เทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มคุณค่าและ

มูลค่าให้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ ตัวอย่างจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใส่เกลบหรือรำข้าวลงบนนาข้าว ถือเป็น การต่อยอดไปสู่องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นกุญแจสู่เกษตรอินทรีย์แทนการใส่ปุ๋ยหรือสารเคมีที่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค ซึ่งผลวิจัยพบว่าเกลบมีแร่ธาตุสูงและได้จุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปลูกข้าวในนาอย่างมาก , การพัฒนากระบือดินเผาล้านนาให้มีความแข็งแรงทนทานต่อสภาวะแวดล้อมต่างๆ มากขึ้น และการถ่ายทอดเทคนิคการทำอาหารสุวิสาหกิจชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ

เรื่อง ประชาชนส่วนใหญ่มั่นใจเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำชาติพ้นวิกฤติ

ศูนย์วิจัยเอแบคโพลสำรวจภาคสนามเรื่องสภาวะเศรษฐกิจส่วนบุคคล ครอบครัว และการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของประชาชน:กรณีศึกษาประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบร้อยละ 50.4 พอใช้จ่ายแต่ไม่มีเก็บ แต่ประชาชนส่วนใหญ่มั่นใจเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำชาติพ้นวิกฤติ

ดร.นพดล กรรณิกา ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเอแบค นวัตกรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เปิดเผยผลสำรวจเรื่อง "สภาวะเศรษฐกิจส่วนบุคคล ครอบครัว และการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของประชาชน:กรณีศึกษาประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล " จำนวนทั้งสิ้น 1,461 ตัวอย่าง ซึ่งมีระยะเวลาการดำเนินโครงการระหว่างวันที่ 25 สิงหาคม- 8 กันยายน 2550 ประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการสำรวจในครั้งนี้ พบว่าเมื่อให้ตัวอย่างเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายของตนเองในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่าตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50.4 ระบุว่าพอใช้จ่ายแต่ไม่มีเก็บ ในขณะที่ร้อยละ 31.4 พอใช้จ่ายและมีเหลือเก็บ อย่างไรก็ตามตัวอย่างร้อยละ 18.2 ระบุว่าไม่พอใช้จ่าย มีหนี้สิน

สำหรับการเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายของครอบครัวในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่าตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 48.1 ระบุว่าพอใช้จ่ายแต่ไม่มีเก็บ ในขณะที่ร้อยละ 33.0 ระบุว่าพอใช้จ่ายและมีเหลือเก็บ และร้อยละ 18.8 ระบุว่าไม่พอใช้จ่าย มีหนี้สิน และสิ่งที่น่าสนใจถึงเป็นอันดับแรก เมื่อกล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผลการสำรวจพบว่า ตัวอย่างร้อยละ 30.6 ระบุว่านึกถึงการเก็บออม ร้อยละ 22.9 ระบุว่านึกถึงการใช้จ่ายอย่างประหยัด มีน้อยใช้น้อย ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ในขณะที่ร้อยละ 15.3 ระบุว่านึกถึงการไม่เป็นหนี้ ร้อยละ 9.7 ระบุว่านึกถึงการดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท มีหลักประกันชีวิต และ ร้อยละ 4.6 ระบุว่านึกถึงการค้าขาย /การทำมาหากิน /การประกอบอาชีพแบบไม่แสวงหากำไร ตามลำดับ นอกจากนี้ผลการสำรวจพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่หรือร้อยละ 81.9 เห็นด้วยกับการที่รัฐบาลนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยมีเพียงร้อยละ 6.7 ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 11.4 ไม่มี

ความเห็น และเมื่อสอบถามตัวอย่างถึงความเชื่อมั่นต่อการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าจะสามารถ นำพาประเทศให้พ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้นั้น พบว่า ตัวอย่างมากกว่า 1 ใน 3 หรือร้อยละ 39.9 ระบุเชื่อมั่น ร้อยละ 32.4 ระบุค่อนข้างเชื่อมั่น ในขณะที่ร้อยละ 21.1 ระบุไม่ค่อย เชื่อมั่น และร้อยละ 6.6 ระบุไม่เชื่อมั่น และสำหรับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของนักการเมือง หรือบุคคลในระดับผู้นำของสังคมไทยในสายตาของตัวอย่างพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่หรือร้อยละ 88.8 ระบุนักการเมืองหรือบุคคลในระดับผู้นำของสังคมไทย มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียงในระดับ ค่อนข้างน้อย - น้อยมาก โดยมีเพียงร้อยละ 11.2 เท่านั้นที่ระบุมาก - ค่อนข้างมาก

ดร.นพดล กล่าวว่ ผลวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ประชาชนที่ถูกศึกษาประมาณ 1 ใน 5 กำลัง เตือนร้อนด้านเศรษฐกิจเพราะไม่มีเงินพอใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และส่วนใหญ่ทั้งระดับครอบครัว และระดับตัวบุคคลอยู่ในสภาวะที่ไม่เชื่อมั่นต่อสภาพเศรษฐกิจของตนเพราะมีเงินพอใช้จ่ายแต่ไม่มี เก็บออม อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่หรือกว่าร้อยละ 90 เคยทราบเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง แต่ ส่วนใหญ่ก็มองว่านักการเมืองหรือบุคคลระดับผู้นำของสังคมไทยมีการใช้ชีวิตแบบพอเพียงน้อย มาก หรือกล่าวได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่มองว่าบรรดาชนชั้นนำของประเทศกลับใช้ชีวิตพอเพียง น้อยมาก ดร.นพดล กล่าวว่ การที่ประชาชนมีความรู้สึกนึกคิดต่อบรรดาชนชั้นนำแบบนี้อาจเป็น อุปสรรคสำคัญต่อการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่ประชาชน และอาจนำไปสู่แนวทาง พัฒนาประเทศที่ยั่งยืนได้ ดังนั้น บรรดาชนชั้นนำของสังคมจึงน่าจะแสดงให้เห็นเป็นแบบอย่าง ให้กับสาธารณชนควบคู่กับการหนุนเสริมให้ประชาชนเข้าใจถึงหลักการใช้ชีวิตแบบพอเพียง และมี ส่วนร่วม "ออกแบบชีวิตพอเพียง" ให้กับตนเองและครอบครัว โดยการใช้ชีวิตแบบพอเพียงตาม ฐานะของแต่ละครอบครัวและแต่ละคน มากกว่าการนำตัวเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ ในสังคม น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญทำให้การพัฒนาประเทศอยู่ในความสมดุลมากขึ้น(สำนักข่าวกรม ประชาสัมพันธ์.2549)

เรื่อง แบบพอเพียงฉบับศึกษา 'เครือข่ายนิสิตไทย'

ไฮมเพจ เครือข่ายนิสิตไทย

search resources

เครือข่ายนิสิตไทย

Knowledge and Theory

-เปิดผลวิจัยการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับธุรกิจ แคมเปญเด็กเป็นกรณีศึกษา ด้าน"การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์"

.-เปิดโมเดลองค์กรยักษ์"เครือข่ายนิสิตไทย"สร้าง-รับ-พัฒนา-รักษาคนอย่างไรตามหลักปรัชญา

-ผู้เชี่ยวชาญแนะนำทำHRให้พอเพียง ต้องค้นหาตัวเองให้เจอเน้นกระบวนการและทำความเข้าใจ กล่าวได้ว่าเครือข่ายซีเมนต์ไทยมีความโดดเด่นในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จนได้รับการยอมรับและได้รับการติดต่อจากสถาบันต่างๆ ให้บรรยายเพื่อเป็นกรณีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ ด้วยหลักการขององค์กรที่ว่า "ยืนหยัดในหลักการ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง และรับผิดชอบต่อชีวิตและสังคม" และปรัชญาการทำงาน 4 ข้อ ที่ว่า 1. ตั้งมั่นในความเป็นธรรม 2. มุ่งมั่นในความเป็นเลิศ 3. เชื่อมมั่นในคุณค่าของคน และ 4. ถือมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เชื่อก็ต้องเชื่อว่าองค์กรเอกชนอย่างเครือข่ายซีเมนต์ไทย องค์กรเก่าแก่เกือบร้อยปี ผสานการทำงานที่ยาวนานเข้ากับหลักปรัชญาได้อย่างพอดีและลงตัว

กระนั้นหลายประเด็นที่เมื่อพิจารณาอย่างผิวเผินแล้วดูเหมือนว่าจะขัดและเข้ากันได้ลำบากกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม การใช้งบประมาณจำนวนมากในการพัฒนาพนักงานและผู้บริหาร และที่ทำหายก็คือ การก้าวสู่การเป็นธุรกิจที่จะก้าวสู่การแข่งขันระดับภูมิภาค แต่อะไรที่พิสูจน์ได้ว่าองค์กรพอเพียง และงาน HR แบบพอเพียงมีอยู่จริงและซีเมนต์ไทยทำสำเร็จมาแล้วอย่างงดงาม

พอประมาณทั้งงานทั้งคน

คือความพอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป มุ่งหวังประโยชน์ระยะยาวมากกว่าระยะสั้น ความพอประมาณของเครือข่ายซีเมนต์ไทย เริ่มต้นตั้งแต่ขั้นวางแผนรองรับพนักงานซึ่งจะเอาและใช้เท่าที่จำเป็น จัดคนเข้าทำงานให้เหมาะสมกับงานมีแผนการโยกย้าย เพื่อสร้างโอกาสและพัฒนาให้ มีความก้าวหน้าในอาชีพ โดยคำนึงถึงการรักษาเทคโนโลยีและความรู้เฉพาะของธุรกิจเอาไว้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง ในส่วนการบริหารค่าจ้างและสวัสดิการบริษัทจะเน้นความสมดุลและสนองตอบผลประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายไม่ว่าผู้ถือหุ้น ลูกค้า และพนักงาน สำหรับพนักงานบริษัทจะกำหนดฐานเงินเดือนและโครงสร้างค่าจ้างที่มุ่งเน้น 2 ส่วน คือ 1.ความเป็นธรรมในองค์กรคือเงินเดือนในแต่ละงานจะไม่มีขั้นห่างระหว่างกันมากจนเกินจริง และ 2.อ้างอิงราคาตามตลาด โดยทำการเปรียบเทียบกับกลุ่มบริษัทชั้นนำในเมืองไทย ทั้งในและต่างอุตสาหกรรมเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นฐานในการกำหนดค่าจ้างและสวัสดิการที่เหมาะสมและเป็นธรรม ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วอัตราค่าจ้างของเครือข่ายซีเมนต์ไทยจะไม่ต่ำหรือสูงเกินไป นอกจากนี้ยังมีการดูแลและจัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับพนักงานโดยที่ไม่ต้องรอให้เรียกร้องเน้นที่ครอบครัว และสุขภาพที่ดีของพนักงาน

มีเหตุมีผล

หลักการสรรหาของปูนซีเมนต์ไทยก็คือ การหาคนดี คนเก่ง มีคุณภาพสูงและซื่อสัตย์ เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรเรื่อง คุณภาพและคุณธรรม ซึ่งด้านแรกจะต้องผ่านการประเมินด้วยกิจกรรม Cement Thai Career Choice หรือ CCC เป็นใบเบิกทาง โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จากทุกมหาวิทยาลัยสมัครและร่วมทำกิจกรรม Group selection ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรและผู้สมัครได้ทำความรู้จักเรียนรู้ซึ่งกันและกัน บริษัทมีเวลาในการพิจารณาว่าคนที่เหมาะกับงานและองค์กรเป็นอย่างไร และนักศึกษาที่มีตัวเลือกในใจว่าตนเองเหมาะสมกับบริษัทนี้หรือไม่ เป็นการจับก่อนจะมีการตกลงปลงใจทำงาน เสมือนเป็นการหาทางเลือกที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกันในระยะยาว เมื่อเข้ามาอยู่ในสายตาเดียวกันแล้วบริษัทก็ต้องดูแลพนักงานทุกคนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ซึ่งเครือซีเมนต์ไทยใช้ระบบคณะกรรมการบุคคล (Management Development Committee หรือ MDC) ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูง กรรมการผู้จัดการใหญ่เป็นประธาน ผู้จัดการใหญ่ของธุรกิจและผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่เป็นกรรมการ และมีการประชุมเป็นประจำ ภารกิจของกรรมการชุดนี้ก็คือการพิจารณาการเพิ่มเงินเดือนหรือเลื่อนตำแหน่งให้พนักงาน รวมทั้งการจัดสรรสวัสดิการและการหาหลักสูตรเพิ่มพูนความสามารถให้พนักงาน ซึ่งการอนุมัติทุกอย่างจะต้องผ่านฉันทามติอย่างมีเหตุผลเพื่อไม่ให้เกิดอคติภายหลัง การบริหารค่าจ้างและปรับเงินเดือนจึงขึ้นอยู่กับผลการประเมินผลงานโดยใช้ระบบคุณธรรม ดูทั้งผลงาน ระดับความสามารถ และศักยภาพของพนักงาน

หลักการสร้างคนของเครือซีเมนต์ไทยเป็นอีกโมเดลหนึ่งที่น่าสนใจ ที่เน้นการโปรโมตพนักงานจากภายในที่ไม่จ้างคนนอกเข้ามาเป็นผู้บริหาร เน้นการจ้างระยะยาวและส่งเสริมให้พนักงานมีความก้าวหน้าในอาชีพ (Career development and promotion from within) และพัฒนาพนักงานให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับการเติบโตของบริษัท ด้วยวิธีการหมุนเวียนงานเป็นระยะๆ ทำให้พนักงานสามารถทำงานทดแทนกันได้ เว้นเสียแต่บริษัทมีความจำเป็น เนื่องจากพัฒนาคนรองรับในตำแหน่งดังกล่าวไม่ทัน สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าเครือซีเมนต์ไทยเข้าใจถึงการบริหารทรัพยากรมนุษย์ว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของธุรกิจก็คือ การเปลี่ยนแนวทางการบริหารบุคคลจากที่เคยให้ความสำคัญกับ "ความอาวุโส" (Seniority) และโปรโมตตำแหน่งตามอายุงาน เป็นการบริหารแนวใหม่ที่เน้นบุคลากรที่มีความสามารถ (Talent Management) เป็นแนวคิดหนึ่งที่จะสร้างความผูกพันระหว่างองค์กรกับพนักงานที่มีความสามารถ

ภูมิคุ้มกันความบกพร่อง

การที่เครือซีเมนต์ไทยหลุดพ้นจากภาวะวิกฤตได้อย่างรวดเร็ว ส่วนสำคัญเป็นเพราะความมีคุณภาพ ความมีวินัย และร่วมมือร่วมใจของพนักงานซึ่งเป็นผลพวงมาจากการปมเพาะอย่าง

ต่อเนื่องในเรื่องการสร้างคนจากภายใน ในปี 2540 แม้จะประสบปัญหาอย่างหนัก แต่บริษัทไม่เคยลดกิจกรรมด้านพัฒนาพนักงานแม้แต่หัวข้อเดียว เพราะเชื่อว่าการพัฒนาเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการเติบโตของบริษัทในอนาคต โดยมีโครงการเตรียมความพร้อม ตั้งแต่ การพัฒนาภาวะผู้นำอย่างต่อเนื่อง Mini ABC (Abridge Business Concept) BCD (Mini MBA) MDP (Management Development Program) ร่วมกับ Wharton School, U. of Penn. เน้นการเรียนรู้ที่เข้าไปแสดงบทบาทที่ปรึกษาในบริษัทในเครือซิเมนต์ไทย ขั้นตอนต่อมาจะเข้าสู่ SMC (Senior Management Conference) และ AMP (Advance Management Program) โดยส่งผู้บริหารไปอบรมหลักสูตรนี้ที่ Harvard Business School รุ่นละ 2 คน 4 คนต่อปี

การสร้างภูมิคุ้มกันดังกล่าวส่งผลในเรื่องของการวางรากฐานความรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วย ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม ในเครือซิเมนต์ไทยจะยึดมั่นการพัฒนาคนอย่างยาวนานเพื่อให้เกิดข้อได้เปรียบในการแข่งขันเชิงธุรกิจ กระนั้นก็ต้องตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการทำงาน การเน้นให้พนักงานมีคุณธรรม เริ่มจากขั้นตอนการคัดเลือกพนักงานที่ต้องการพนักงานที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร เป็น “คนดี และคนเก่ง” ในแบบของเครือซิเมนต์ไทย เน้นการทำงานที่มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และเน้นความมัธยัสถ์ เรียบง่าย

เรื่อง นักวิชาการแนะนำให้ตัวเอง

สมบัติ กุสุมาวลี, 2549 รองผู้อำนวยการและอาจารย์ประจำโครงการบัณฑิตศึกษากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(นิด้า) ผู้ศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้สรุปผลการวิจัยในภาคเอกชนเชื่อว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่น่าจะเป็นเรื่องซึ่งมีคำตอบอยู่แล้วในทุกสถานการณ์เช่นทฤษฎีของตะวันตก ไม่มีตัวแบบใดที่จะสามารถกำหนดไว้ได้ว่าปรัชญานี้ใช้ได้เพียงแคในภาคส่วนใดส่วนหนึ่งดังที่เข้าใจกัน แต่หลักปรัชญาเป็นแนวคิดที่ให้คุณค่ากับ การแสดงความคิดเห็นร่วมกันของมนุษย์ มากกว่า ตัวแบบที่กำหนดมาแล้วล่วงหน้า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงน่าจะเป็น "ศาสตร์ของประชาชน" ที่ชาวบ้านทั่วไปทุกระดับสามารถร่วมกันคิด วิเคราะห์ ดีความ นำเสนอ ความพอเพียงในแง่มุมของแต่ละฝ่ายได้อย่างเต็มที่

ด้วยเหตุนี้ การที่จะปรับประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะกับแต่ละกรณี และแต่ละแง่มุมจึงน่าจะอยู่ที่ "กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย" ประเด็นสำคัญอยู่ที่กระบวนการทำมากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามกรอบของปรัชญาหรือไม่?

ดังเช่น กรณีศึกษาของการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ของเครือซิเมนต์ไทยนี้ ซึ่งให้เห็นว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้แม้กระทั่งกับองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ที่แสวงหา

กำไร ซึ่งแตกต่างจากความเชื่อโดยทั่วไปที่มีดั้งเดิมว่า หลักปรัชญานี้เหมาะสมกับภาคเกษตรกรรม หรือสังคมชนบทเท่านั้น ซึ่งผู้บริหารในบริษัทต่างๆ ก็มีความเข้าใจไม่ต่างกันอย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า หลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์แบบพอเพียงของเครือข่ายนิเวศน์ไทยจะเป็นตัวแบบที่ดีที่สุด และแนวทางของเครือข่ายนิเวศน์ไทยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมเจาะในองค์กรอื่นๆ เนื่องจากแต่ละองค์กรย่อมมีเงื่อนไขปัจจัยที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นหากบริษัทเอกชนอื่นๆ ต้องการที่จะสร้าง การบริหารทรัพยากรมนุษย์แบบพอเพียงเป็นของตัวเอง ต้องสร้างตัวแบบที่เฉพาะตัว ก่อนอื่นจะต้องทำความเข้าใจหลักปรัชญาให้ถ่องแท้และลึกซึ้ง ซึ่งต้องทำความเข้าใจภาคธุรกิจแบบเอกชนแบบ "พลวัต" นั่นคือ การนิยามความหมายของหลักเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับภาคธุรกิจเอกชนไม่ควรจะมีลักษณะที่จำกัดแคบๆ และหยุดอยู่แค่ความมุ่งมั่นของการปฏิสัมพันธ์มีความเชื่อมโยงระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของสังคมขณะนั้น มุ่งมองทำความเข้าใจกับการเคลื่อนไหวคลี่คลายของพลังทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีในอนาคต เพื่อจับทางให้ได้ว่าแนวทางของบริษัทจะเป็นอย่างไรท่ามกลางเหตุการณ์ที่ไม่อยู่กับที่ แล้วจึงกลับมาตั้งคำถามถึงขีดความสามารถ ศักยภาพและหลักการพื้นฐานขององค์กรว่า "บริษัทต้องการทำธุรกิจไปเพื่ออะไร?" "อะไรคือความพอดี/ความเหมาะสมทางธุรกิจและทางสังคมของบริษัท?" "อะไรคือสิ่งที่บริษัทควร/ไม่ควรทำ เพื่อเตรียมพร้อมรองรับกับสภาพการณ์ในอนาคต?" และถึงที่สุดแล้วอาจจะต้องขบให้แตกคิดถึงระดับรากเหง้าว่า... "บริษัทเรา ควรอยู่ไปเพื่ออะไร?...เมื่อนั้นการเริ่มต้นสร้างแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์แบบพอเพียง ก็ไม่ไกลเกินจะเอื้อม...

และทั้งหมดจะนำสู่ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืนในที่สุด (สมบัติ กุสุมาวลี.2549)

เรื่อง สน.ขอครุพระเน้นสอนเศรษฐกิจพอเพียง

นายปรีชา กัญญา, 2550 อธิบดีกรมการศาสนา เปิดเผยว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้เพิ่มจำนวนครุพระตามโครงการครุพระสอนศีลธรรม จาก 10,000 รูป เป็น 20,000 รูปนั้น ขณะนี้กรมการศาสนาได้เตรียมแผนการพัฒนาศักยภาพครุพระสอนศีลธรรมไว้แล้ว เนื่องจากพบว่าที่ผ่านมากรุพระสอนศีลธรรมยังประสบปัญหาในเรื่องของเทคนิคการสอนและสื่อการเรียนการสอนอยู่มาก ซึ่งคุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ รมว.วัฒนธรรม ได้แนะนำว่า ควรปรับปรุงสื่อการสอนของโครงการนี้ โดยเฉพาะสื่อที่เน้นคำศัพท์บาลีจำนวนมากให้หันมาสอนเรื่องใกล้ตัว เช่น การทำความดี มีความอดทนเป็นอย่างไร การเป็นคนที่มีจรรยาบรรณให้ควรปฏิบัติตนเช่นไร เป็นต้น ตนจึงได้ประสานกับนักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ในเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 175 เขต ให้มาช่วยแนะแนวทางการผลิตสื่อการ

สอนสำหรับครูพระ รวมทั้งปรับปรุงสื่อต้นแบบให้ลดการใช้ศัพท์บาลี แล้วหันมาใช้คำศัพท์ง่าย ๆ ที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้นแทน

อธิบดีกรมการศาสนา กล่าวต่อไปว่า สำหรับรูปแบบการสอนนั้น คงจะไม่มีการบังคับว่า ครูพระจะต้องสอนอะไร แต่จะให้ท่านพิจารณาว่า เด็กในพื้นที่กำลังขาดคุณธรรมเรื่องใดก็ให้สอดแทรกคุณธรรมข้อนั้นมากขึ้น เพราะเด็กและเยาวชนแต่ละพื้นที่จะมีปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ในปีที่กรมการศาสนาจะดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนของครูพระ โดยจะให้หันมาใช้หลักสูตรท้องถิ่นเน้นการสอนหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้เด็กใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิต "ครูพระไม่ได้เข้าไปสอนเด็กในเรื่องวิชาการเป็นหลัก แต่จะเข้าไปเสริมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม โดยมีครูอาจารย์คอยกำกับดูแลอยู่ด้วย จึงอยากให้ช่วยสนับสนุนโครงการนี้ต่อไป เพราะผมคิดว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่เด็กและเยาวชนจะได้สัมผัส พระสงฆ์ได้เรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง" (ปริษา กันธิยะ.2550)

เรื่อง ศธ.จัดครูเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โดย เดลินิวส์ วัน ศุกร์ ที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2550 08:55 น.

จากการสัมมนาวิชาการเรื่อง "การศึกษาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" จัดโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) ราชนครินทร์ สถาบันเศรษฐกิจพอเพียงและ มูลนิธิศึกษาระบบชนชาติ ณ มรภ.ราชนครินทร์ เมื่อวันที่ 21 มิ.ย. ศ.ดร.วิจิตร ศรีสุขอาน รมว.ศึกษาธิการ กล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "การปฏิรูปสถาบันการศึกษาและการจัดการศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง" ว่า จากแนวพระราชดำริเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าเป็นปรัชญาที่สามารถนำมาแก้ปัญหาการดำรงชีวิตของประชาชนได้ทั่วทุกภูมิภาค แต่การนำไปสู่การปฏิบัติยังไม่มากพอ เพราะขาดความเข้าใจที่ชัดเจน และขาดการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ ซึ่งขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้นำนโยบายดังกล่าวลงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาทุกระดับ โดยในภาคการศึกษา 2550 ได้เริ่มกิจกรรมให้ครูเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง และให้ครูได้ลงพื้นที่เพื่อดูตัวอย่างการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการฟังเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเดียวจะไม่เห็นภาพจึงต้องให้ครูได้เห็นภาพและได้สัมผัสของจริง จึงจะนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ต่อข้อถามถึงผลการสำรวจสถานภาพคุณธรรมในสังคมของเอแบคโพลที่ระบุว่านักเรียนนักศึกษามีคุณธรรมพื้นฐานต่ำที่สุด ศ.ดร.วิจิตร กล่าวว่า เรื่องนี้ต้องฟังหูไว้หู และต้องขอข้อมูล วิธีการสำรวจและวิธีวิเคราะห์ว่าใช้วิธีใด แต่ตนก็ยอมรับว่าการปลูกฝังด้านคุณธรรมยังเป็นจุดอ่อนของการศึกษาไทย ดังนั้นเราต้องส่งเสริมคุณธรรมให้แก่เด็กมากขึ้น อย่างไรก็ตามขณะนี้ระบบ

การศึกษาไม่ได้แยกส่วนจากสังคม แต่เนื่องจากตัวอย่างจากสังคมภายนอกยังมีภาพที่เลวให้เด็กได้เห็น เมื่อเด็กเห็นก็จะเรียนรู้สิ่งนั้น แต่หากการศึกษาทำให้เด็กมีหลักคุณธรรมให้ยึด เด็กจะมีหลักชีวิตของตนเอง และไม่คล้อยตามสิ่งที่เลว หรือทำตามตัวอย่างที่ไม่ดี "ศธ.มุ่งปลูกฝังให้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิตของเด็กและประชาชน ให้ได้รู้จักใช้ชีวิตด้วยความพอประมาณ เดินสายกลาง ไม่สุดโต่ง ฟุ้งตนเองได้ ไม่ใช่จ่ายเกินตัว แต่หากเด็กไม่ยึดถือตามนี้ และคิดจะไต่ลงยาเสพติดก็เป็นเรื่องความเชื่อของเขา แต่เราเชื่อว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิตที่ดีที่ควรจะได้ลองปฏิบัติ และขณะนี้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก็เป็นปรัชญาของสังคมและประเทศแล้ว เราเลือกแล้วว่า เป็นแนวทางที่เราจะเดินก็ต้องปูพื้นฐานทำให้ทุกคนเดินไปในแนวทางนี้ให้ได้อย่างเข้าใจ และถูกต้อง"(วิจิตร วิจิตรภักดี.2550)

เรื่อง เอาชนะความยากจน ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจพอเพียง-ชุมชนเข้มแข็ง

"หัวใจของการเอาชนะความยากจนคือ เศรษฐกิจพอเพียงถ้าพอเพียงก็แปลว่าไม่ยากจน ถ้าพอเพียงทุกพื้นที่ ก็แปลว่า หายจนหมดทั้งประเทศ"

เศรษฐกิจพอเพียงทุกพื้นที่ เป็นทั้งเป้าหมายและยุทธศาสตร์

คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้หมายถึงเงินทองเท่านั้น แต่หมายถึงชีวิตที่พอเพียง อันมีความหมายเชื่อมโยงทั้งกาย ใจ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สุขภาพ การเรียนรู้ ถ้าการพัฒนาเอาเงินเป็นตัวตั้งอย่างเดียวจะเป็นการแยกส่วนและก่อให้เกิดการทำลาย เช่น ทำลายสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ศาสนธรรม เป็นต้น ฉะนั้น การพัฒนาต้องไม่แยกส่วน แต่เชื่อมโยงทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สุขภาพและการเรียนรู้ เข้ามาด้วยกันเป็นบูรณาการ การพัฒนาอย่างบูรณาการทำให้เกิดความสมดุล พอเพียงและยั่งยืน

รูปธรรมของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาอย่างบูรณาการโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งขณะนี้ ชุมชนกำลังรวมตัวกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในประมาณ 1,000 ตำบล ซึ่งสามารถสนับสนุนให้ขยายตัวไปครบทั้ง 7,000 กว่าตำบลทั่วประเทศ

กระบวนการชุมชนที่กำลังขับเคลื่อนอยู่ทรงพลังอย่างยิ่ง อันจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วตลอด และจะไม่หวนกลับไปสู่สภาวะวิกฤตอีกกระบวนการอะไรที่ว่าทรงพลังเป็นอย่างยิ่ง กระบวนการนั้นคือ การรวมตัวกันทำวิจัยเรื่องของชุมชน เป็น "การวิจัยของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน" แล้วเอาผลการวิจัยนั้นมาทำแผนแม่บท ชุมชน

แผนแม่บทชุมชน คือ แผนการพัฒนาอย่างบูรณาการ และขับเคลื่อนการพัฒนาตามแผนนี้ ซึ่งบางครั้งก็เรียกว่าวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนไม่ใช่ธุรกิจชุมชน แต่ประกอบด้วยสัมมาอาชีพหลายสิบอย่างเชื่อมโยงกันเป็นคลัสเตอร์อย่างบูรณาการกับชีวิต สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม

เมื่อชุมชนทำวิสาหกิจชุมชนได้ก็หายจน

ฉะนั้นกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง-วิสาหกิจชุมชน คือ ภูประธรรมของเศรษฐกิจพอเพียง-ชุมชนเข้มแข็ง ชุมชนจะเข้มแข็งต่อเมื่อมีการรวมตัวกันและมีกระบวนการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง การเรียนรู้ที่เข้มแข็งไม่ใช่การท่องเที่ยว แต่คือ "การวิจัยของประชาชน-โดยประชาชน-เพื่อประชาชน" ที่อาจารย์เสรี พงศ์พิศ เรียกว่า "ประชาพิจัย"

ขณะนี้หลายฝ่ายกำลังสนับสนุนกระบวนการวิจัยของชุมชนและการทำแผนแม่บทชุมชน เช่น สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยความร่วมมือของมูลนิธิหมู่บ้าน-ธ.ก.ส. -ปตท. -สวทช. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สสส.สภาพัฒนาฯ สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ฯลฯ

สิทธิชุมชนเป็นเรื่องที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ถ้าชุมชนมีสิทธิ 4 ประการ คือ

1. สิทธิในการทำมาหากิน
2. สิทธิในการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นธรรม และยั่งยืน
3. สิทธิในการสื่อสาร เช่น ทำวิทยุชุมชน
4. สิทธิในการมีระบบการเงินชุมชน

ชุมชนจะแข็งแรงมาก มีเศรษฐกิจพอเพียง และหายจนอย่างยั่งยืน

ในการสนับสนุนชุมชนเข้มแข็งต้องสนับสนุนสิทธิชุมชนด้วย

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ คือ การสร้างความเข้าใจเรื่อง "เศรษฐกิจพอเพียง-ชุมชนเข้มแข็ง" อย่างเป็นเอกภาพทั้งฝ่ายนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ การปฏิบัติและการสนับสนุนการปฏิบัติ จะได้สนับสนุนได้ถูกต้อง

การสนับสนุนที่จำเป็นมากอย่างหนึ่ง คือ การวิจัยโดยมหาวิทยาลัย "มหาวิทยาลัยกับการวิจัยเพื่อแก้ความยากจนในพื้นที่" จะเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญทั้งของสังคม เศรษฐกิจของประเทศ และของมหาวิทยาลัยเอง เรื่องนี้ไม่ยากซึ่งจะได้กล่าวต่างหากออกไป

"เศรษฐกิจพอเพียง-ชุมชนเข้มแข็งนี้เป็นประดุกเสมาเข็มของสังคม เมื่อฐานรากของสังคมเข้มแข็งแล้ว สังคมข้างบนย่อมเติบโตใหญ่และมั่นคง เพราะอยู่บนฐานที่แข็งแรง เศรษฐกิจมหภาคควรเชื่อมโยง กับเศรษฐกิจชุมชนอย่างเกื้อกูลกัน เศรษฐกิจมหภาคจะได้ไม่หลุดไปทำลายสังคมสิ่งแวดล้อม แต่พากันแข็งแรงไปด้วยกันทั้งหมดมีบูรณาการ สมดุล ร่วมเย็นเป็นสุขและยั่งยืน" (ประเวศ วะสี.2546)

เรื่อง รดชาเลี้ยงสุขภาพสู่เศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีภาวะสุขภาพปกติเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 18 คน กลุ่มผู้ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูง จำนวน 5 คน และกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงลดลงเหลือ จำนวน 7 คน ชมรมผู้สูงอายุ บ้านผ่า กำเนิดขึ้นโดยผู้สูงอายุ เพื่อผู้สูงอายุ ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ภายในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง โครงการ “ชาเลี้ยงสุขภาพสู่เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นโครงการที่ติดพระเกี้ยววัดพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา โดยความร่วมมือของชมรมผู้สูงอายุบ้านผ่า ผู้ใหญ่บ้านทั้ง 4 หมู่ และนางเพ็ญศรี สุดชา หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านผ่า ดำเนินกิจกรรมร่วมกันโดยการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (routine to research =R2R) ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือนสิงหาคม 2550 โดยดำเนินการดังนี้ 1.ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุบ้านผ่า จำนวน 30 คน พบว่า กลุ่มที่มีภาวะสุขภาพปกติจำนวน 14 คน กลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง จำนวน 5 คน และกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยง จำนวน 7 คน 2.มอบบัตรสมาชิกและสมุดเพื่อจดบันทึกกิจกรรม 3.อบรมให้ความรู้แก่สมาชิกและส่งเสริมกิจกรรมการใช้รดชาเลี้ยงแทนรถมอเตอร์ไซด์ ลดค่าใช้จ่าย ไม่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน สร้างเสริมสุขภาพ อาทิเช่น รับส่ง ลูกหลานไปโรงเรียน ไปไร่-นา เยี่ยมเยียนเพื่อนบ้าน เดินทางไปผูกแขนลูกหลานเพื่อเป็นสิริมงคล ร่วมทำความสะอาดวัด ทำบุญตักบาตรที่วัด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีภาวะสุขภาพปกติเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 18 คน กลุ่มผู้ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูง จำนวน 5 คน และกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงลดลงเหลือ จำนวน 7 คน จาก R2R ขึ้นนี้มีข้อสังเกตที่ว่านอกเหนือจากผู้สูงอายุมีภาวะสุขภาพปกติเพิ่มขึ้นแล้วยังมีการขยายผลไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่นเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ สร้างชุมชนเข้มแข็ง(Empowerment) ชุมชนนักป็นชาเลี้ยง (Communities of practice) ณ ปัจจุบันมีผู้เข้าร่วมโครงการแล้วจำนวน 70 คน นอกเหนือจากโครงการนี้แล้วยังมีโครงการ “อสม.น้อย” กิจกรรมการแข่งขันกีฬาเทศบาลเข้าพรรษา “ผ่าคัพ” ซึ่งท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์ มงคล ณ สงขลา และคณะจะเดินทางเยี่ยมชมให้กำลังใจชาวบ้านผ่าและคณะทำงาน พร้อมทั้งเปิดการแข่งขันกีฬา “phum cup” ในวันเสาร์ที่ 22 กันยายน 2550 เวลา 8.30 น. ณ โรงเรียนชุมชนบ้านผ่า ซึ่งผู้เขียนจะได้นำเสนอในโอกาสต่อไป ก่อนจากนั้นขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ทำให้เกิดกิจกรรมดีๆ อย่างนี้ขึ้น จากใจจริง (สุเทพ ฐระพันธ์.2550)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเราจะเห็นได้ว่า ทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ภายในประเทศหรือนอกประเทศ ต่างให้ความสนใจและเห็นความสำคัญต่อทฤษฎีการดำเนินชีวิต โดยให้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวคิดของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของปวงชนชาวไทยเรานั่นเอง และผลการวิจัยที่มีมากมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เราเห็นว่าทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงและมีผลดีในการนำไปแก้ปัญหาต่างๆในชีวิตประจำวัน ในสังคม
ในประเทศและรวมไปถึงต่างชาติที่ได้น้อมนำไปใช้ด้วยความศรัทธาและเชื่อถืออย่างยิ่งในความ
ปรีชาสามารถของกษัตริย์ไทย

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับทุกครัวเรือนในหมู่บ้านคลอง
หนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก เพื่อให้ทุกครัวเรือนมีความเข้าใจและสามารถนำ
หลักการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อลดปัญหา
ต่างๆที่เกิดขึ้นมากมายในสังคมปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อตัวเอง สังคม ประเทศชาติและโลกใบนี้
ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ที่ใช้ และไม่ใช้หลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของทุกครัวเรือนใน หมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) เป็นแบบเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาโดยใช้เทคนิคทางสถิติเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรเป้าหมาย โดยการใช้การสนทนา และการใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้ที่ใช้และไม่ใช้หลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ของทุกครัวเรือนในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาทั้งครัวเรือน ในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ซึ่งมีประชากร 124 ครัวเรือน เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาและงบประมาณในการศึกษา ใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N Z^2 \alpha / 2\pi (1 - \pi)}{N Z^2 \alpha / 2\pi (1 - \pi) + (N - 1) d^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

N = ประชากร

π = ค่าสัดส่วนของประชากรที่ไม่ทราบค่า (ปกติ วิชยานนท์, 2541)

d = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดในการประมาณค่าสัดส่วน

Z = ค่ามาตรฐานภายใต้โค้งปกติซึ่งมีค่าสอดคล้องกับระดับนัยสำคัญที่กำหนดจากการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{สูตร } n = \frac{N Z^2 \alpha / 2 \pi (1 - \pi)}{N Z^2 \alpha / 2 \pi (1 - \pi) + (N - 1) d^2}$$

แทนค่าสูตร $n = \frac{124(1.96)^2(0.5)(1-0.5)}{(1.96)^2(0.5)(1-0.5) + (124-1)(0.05)^2}$

$= 93.92665$

≈ 94 ครั้วเรือน

จะได้กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณเท่ากับ 94 ครั้วเรือน

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Sample Random) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยเลือกกลุ่มประชาชนหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก ได้ขนาดประชากรตัวอย่างจำนวน 94 ครั้วเรือน โดยใช้วิธีการจับฉลาก ทำโดยนำฉลากบ้านเลขที่ใส่กล่องแล้วเขย่าหยิบขึ้นมาทีละใบจนครบตามจำนวนตัวอย่าง จากนั้นจึงออกไปทำการสัมภาษณ์ ที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีไปแล้วไม่พบเป้าหมายให้ติดตามออกไปเก็บข้อมูลอีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมมากที่สุด

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

- แบบสัมภาษณ์หลักการดำเนินชีวิตประจำวัน
- การสังเกตของผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์แบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไป

ประกอบด้วยเพศ อายุ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพหลัก อาชีพเสริมและรายได้ต่อเดือน จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ความพอประมาณ

- มีรายรับ (ต่อวัน) มากกว่ารายจ่ายต่อวัน
  - มีรายจ่าย (ต่อวัน) น้อยกว่ารายรับ
  - มีการรับประทานอาหารมื้อหลักต่อวัน ไม่เกิน 3 มื้อ
  - ไม่มีการรับประทานอาหารจุกจิก เช่น ขนมขบเคี้ยว กาแฟ ฯลฯ
  - มีหลักในการซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือย เช่น เสื้อผ้า เครื่องสำอาง ฯลฯ
  - มีการปลูกผัก ผลไม้ ภายในพื้นที่ที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ภายในบริเวณบ้าน
  - มีการทำอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงเป็ด ไข่ ปลา ฯลฯ
  - ไม่มีสมาชิกในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นประจำ
  - ไม่มีสมาชิกในครอบครัวเล่นการพนัน เช่น หวย ไฟ ฯลฯ เป็นประจำ
- และในที่นี่ผู้วิจัยใช้หลักการวัดความพอประมาณโดยการตอบตรงตามเกณฑ์ ตั้งแต่ 7 ข้อขึ้นไป

ถือว่ามีความพอประมาณ

2.2 ความมีเหตุผล

- มีหลักในการซื้อเครื่องอุปโภค
  - มีหลักในการซื้อเครื่องบริโภค
  - มีหลักในการซื้อเครื่องนุ่งห่ม
- และในที่นี่ผู้วิจัยใช้หลักการวัดความมีเหตุผลโดยการตอบตรงตามเกณฑ์ ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป

ถือว่ามีความมีเหตุผล

2.3 การมีภูมิคุ้มกัน

- มีเงินออมในแต่ละเดือน
- ไม่มีภาระหนี้สิน
- มีการวางแผนครอบครัวในอนาคต
- มีการปลูกฝังความคิดที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัว
- มีการหักห้ามใจกับสิ่งล่อตาล่อใจต่างๆ เช่น รถ โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ฯ
- มีความรักใคร่ปรองดอง สนิทสนมกันในครอบครัว
- มีความรักใคร่ ปรองดอง สนิทสนมกันกับเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นๆ
- มีการบริจาคให้กับผู้ที่ด้อยโอกาส (เขื้อเพื่อเผื่อแผ่)
- มีการเข้าวัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม ตักบาตร ทำบุญเป็นประจำ

และในที่นี่ผู้วิจัยใช้หลักการวัดความมีเหตุผลโดยการตอบตามเกณฑ์ ตั้งแต่ 7 ข้อขึ้นไปถือว่า
มีภูมิคุ้มกันที่ดี

ความพอเพียง หมายถึง การมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน
ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งความพอเพียงเป็น 4 ระดับ ได้แก่

- **ความพอเพียง ระดับสูง** คือแต่ละครอบครัวมีคุณองค์ประกอบครบทั้ง 3 องค์ประกอบ
ได้แก่ การมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน

- **ความพอเพียง ระดับปานกลาง** คือแต่ละครอบครัวจะมีองค์ประกอบแค่ 2 ใน 3
องค์ประกอบได้แก่

1. มีความพอประมาณ มีเหตุผล แต่ไม่มีภูมิคุ้มกัน
2. มีความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน แต่ไม่มีเหตุผล
3. มีภูมิคุ้มกัน มีเหตุผล แต่ไม่มีความพอประมาณ

- **ความพอเพียง ระดับน้อย** คือแต่ละครอบครัวจะมีองค์ประกอบแค่ 1 ใน 2 องค์ประกอบ
ได้แก่

1. มีความพอประมาณ แต่ไม่มีเหตุผล และไม่มีภูมิคุ้มกัน
2. มีเหตุผล แต่ไม่มีความพอประมาณ และไม่มีภูมิคุ้มกัน
3. มีภูมิคุ้มกัน แต่ไม่มีความพอประมาณ และไม่มีเหตุผล

- **ไม่มีความพอเพียง** คือแต่ละครอบครัวไม่มีทั้ง 3 องค์ประกอบ

4. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อขออนุญาตในการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล
- 4.2 เตรียมผู้ช่วยวิจัย บอกรัตถูประสงค์และวิธีการเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์
- 4.3 ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์
- 4.4 ตรวจสอบจำนวน ความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์
- 4.5 ดำเนินการรวบรวมข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ที่ได้มาทุกชุด จะต้องผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลตลอดจน
ความถูกต้องของข้อมูลด้วย จากนั้นนำมาวิเคราะห์จำนวนและนำมาแสดงเป็นค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน หมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลเดือน ตุลาคม 2550 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมานำเสนอข้อมูลด้วยข้อความและตาราง ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1: เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	85	90.43
หญิง	9	9.57
รวม	94	100

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นหัวหน้าครอบครัวของแต่ละครอบครัวซึ่งเป็นเพศชาย 85 คิดเป็นร้อยละ 90.43 เพศหญิง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.57

ตารางที่ 2: อายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21-30	2	2.13
31-40	11	11.70
41-50	39	41.49
51-60	25	26.60
61-70	12	12.77
71-80	5	5.32
รวม	94	100

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี 39คน คิดเป็นร้อยละ 41.49 และน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 21-30 ปี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.13

ตารางที่ 3 :การศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีการศึกษา	4	4.26
ประถมศึกษาปีที่ 4	33	35.11
ประถมศึกษาปีที่ 6	30	31.91
มัธยมศึกษาปีที่ 3	14	14.89
มัธยมศึกษาปีที่ 6	10	10.64
ปริญญาตรี	3	3.19
รวม	94	100

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 35.11 และน้อยที่สุดคือจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.19

ตารางที่ 4 :สมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว (คน)	ครอบครัว	ร้อยละ
1	3	3.19
2	15	15.96
3	49	52.13
4	20	21.28
5	7	7.45
รวม	94	100

จากตารางที่ 4 พบว่าส่วนมากครอบครัวจะมีสมาชิก 3 คน มี 49 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 52.13 ครอบครัวที่มีสมาชิกน้อยที่สุดคือมี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.19

ตารางที่ 5:อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรรม	60	63.83
ค้าขาย	2	2.13
ข้าราชการ	5	5.32
รับจ้างทั่วไป	25	26.60
ธุรกิจส่วนตัว	2	2.13
รวม	94	100

จากตารางที่ 5 พบว่าส่วนมากมีผู้ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม 60 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 63.83 และน้อยที่สุดคือค้าขาย 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.13 กับธุรกิจส่วนตัว 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.13

ตารางที่ 6:อาชีพเสริม

อาชีพเสริม	ครัวเรือน	ร้อยละ
เลี้ยงสัตว์	55	58.51
ปลูกผัก	34	36.17
ไม่มีอาชีพเสริม	5	5.32
รวม	94	100

จากตารางที่ 6 พบว่าประชาชนส่วนมากประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริม จำนวน 55 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.51 ประกอบอาชีพปลูกผักเป็นอาชีพเสริม จำนวน 34 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.17 และผู้ที่ไม่อาชีพเสริม จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.32

ตารางที่ 7:รายได้ต่อเดือน

รายได้ (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
< 3,000	3	3.19
3,000 – 5,000	13	13.83
5,000 – 8,000	55	58.51
> 8,000	23	24.47
รวม	94	100

จากตารางที่ 7 พบว่าประชากรส่วนมากมีรายได้ 5,000 - 8,000 บาท 55 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.51 และรายได้น้อยที่สุดคือ < 3,000 บาท 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.19

ส่วนที่ 2

1. ความพอประมาณ

ตาราง 1.1 :รายรับ (ต่อวัน)

รายรับ (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
< 200	34	36.17
201 – 400	56	59.57
> 400	4	4.26
รวม	94	100

จากตารางที่ 1.1 พบว่าประชากรส่วนมากมีรายรับ 201 - 400 บาท 56 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 59.57 และรายรับน้อยที่สุดคือ > 400 บาท 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.26

ตาราง 1.2 :รายจ่าย (ต่อวัน)

รายจ่าย (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
< 200	66	70.21
200 – 400	26	27.66
> 400	2	2.13
รวม	94	100

จากตารางที่ 1.2 พบว่าประชากรส่วนมากมีรายจ่าย < 200 บาท 66 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 70.21 และมีรายจ่ายน้อยที่สุดคือ > 400 บาท 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.13

ตาราง 1.3:การรับประทานอาหารมื้อหลัก

มื้อ (ต่อวัน)	ครัวเรือน	ร้อยละ
2	20	21.28
3	65	69.15
4	8	8.51
5	1	1.06
รวม	94	100

จากตารางที่ 1.3 พบว่าประชากรส่วนใหญ่มีสุขนิสัยในการรับประทานอาหารเช้าต่อวัน จำนวน 3 มื้อ 65 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 69.15 และน้อยที่สุดคือ จำนวน 5 มื้อ 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.06

ตาราง 1.4: การรับประทานอาหารเช้า

การรับประทานอาหารเช้า	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	55	58.51
ไม่มี	39	41.49
รวม	94	100

จากตารางที่ 1.4 พบว่าประชากรมีสุขนิสัยในการรับประทานอาหารเช้า จำนวน 55 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.51 และไม่มีสุขนิสัยในการรับประทานอาหารเช้า จำนวน 39 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.49

ตาราง 1.5: มีหลักในการซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือย เช่น เสื้อผ้า เครื่องสำอาง ฯลฯ

มีเหตุผลในการซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือย เช่น เสื้อผ้า เครื่องสำอาง ฯลฯ	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	51	54.26
ไม่มี	43	45.74
รวม	94	100

จากตาราง 1.5 พบว่าประชากรมีเหตุผลในการซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือย 51 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.26 และไม่มีเหตุผลในการซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือย 43 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45.74

ตาราง 1.6: มีการปลูกผัก ผลไม้ ภายในพื้นที่ที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ภายในบริเวณบ้าน

มีการปลูกผัก ผลไม้ ภายในพื้นที่ที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ภายในบริเวณบ้าน	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	74	78.72
ไม่มี	20	21.28
รวม	94	100

จากตารางที่ 1.6 พบว่าประชากรมีการปลูกผักผลไม้บริเวณบ้าน 74 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 78.72 และไม่มีการปลูกผักผลไม้บริเวณบ้าน 20 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 21.28

ตาราง 1.7: มีการทำอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงเป็ด ไก่ ปลา ฯลฯ

มีการทำอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงเป็ด ไก่ ปลา ฯลฯ	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	84	89.36
ไม่มี	10	10.64
รวม	94	100

จากตารางที่ 1.7 พบว่าประชากรมีการทำอาชีพเสริม 84 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 89.36 และไม่มีการทำอาชีพเสริม 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.64

ตาราง 1.8:มีสมาชิกในครอบครัวที่มเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นประจำ

มีสมาชิกในครอบครัว ตีเครื่องตีผสม แอลกอฮอล์เป็นประจำ	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	75	79.79
ไม่มี	19	20.21
รวม	94	100

จากตารางที่ 1.8 พบว่าแต่ละครอบครัวมีสมาชิกที่ตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ผสมเป็นประจำ 75 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 79.79 และไม่มีสมาชิกในครอบครัวที่ตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ผสม 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.21

ตาราง 1.9:มีสมาชิกในครอบครัวเล่นการพนัน เช่น หวย ไฟ ฯลฯ เป็นประจำ

มีสมาชิกในครอบครัวเล่นการ พนัน เช่น หวย ไฟ ฯลฯ เป็น ประจำ	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	83	88.30
ไม่มี	11	11.70
รวม	94	100

จากตารางที่ 1.9 พบว่าแต่ละครัวเรือนมีสมาชิกที่เล่นการพนัน 83 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88.30 และครอบครัวที่ไม่มีสมาชิกเล่นการพนัน 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.70

2. มีเหตุผล

2.1 :ลักษณะบ้าน

ลักษณะบ้าน	ครัวเรือน	ร้อยละ
ไม้	19	20.21
ปูน	31	32.98
ครึ่งไม้ครึ่งปูน	44	46.81
รวม	94	100

จากตารางที่ 2.1 พบว่าลักษณะของบ้านแต่ละครัวเรือนเป็นบ้านไม้ 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.21 เป็นบ้านปูน 31 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.98 และเป็นครึ่งไม้ครึ่งปูน 44 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 46.81

2.2 :จำนวนยานพาหนะ

จำนวนยานพาหนะ (คัน)	ครัวเรือน	ร้อยละ
1	68	72.34
2	24	25.53
3	2	2.13
รวม	94	100

จากตารางที่ 2.2 พบว่าแต่ละครัวเรือนมีจำนวนยานพาหนะ 1 คัน 68 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.34 มีจำนวน 2 คัน 24 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25.53 และจำนวน 3 คัน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.13

2.3 :มีหลักในการซื้อเครื่องอุปโภค

มีหลักในการซื้อเครื่องอุปโภค	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	76	80.85
ไม่มี	18	19.15
รวม	94	100

จากตารางที่ 2.3 พบว่าครัวเรือนที่มีหลักในการซื้อเครื่องอุปโภค 76 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 80.85 และไม่มีหลักในการซื้อเครื่องอุปโภค 18 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.15

2.4 :มีหลักในการซื้อเครื่องบริโภค

มีหลักในการซื้อเครื่องบริโภค	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	69	73.40
ไม่มี	25	26.60
รวม	94	100

จากตารางที่ 2.4 พบว่าครัวเรือนที่มีหลักในการซื้อเครื่องบริโภค 69 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ73.40 และไม่มีหลักในการซื้อเครื่องบริโภค 25 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ26.60

2.5 :มีหลักในการซื้อเครื่องนุ่งห่ม

มีหลักในการซื้อเครื่องนุ่งห่ม	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	75	79.79
ไม่มี	19	20.21
รวม	94	100

จากตารางที่ 2.5 พบว่าครัวเรือนที่มีหลักในการซื้อเครื่องนุ่งห่ม 75 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ79.79 และไม่มีหลักในการซื้อเครื่องนุ่งห่ม 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ20.21

3.มีภูมิคุ้มกัน

3.1 :เงินออมในแต่ละเดือน

เงินออม (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
1,001-2,000	10	10.64
2,001-3,000	8	8.51
3,001-4,000	3	3.19
4,001-5,000	2	2.13
ไม่มีเงินออม	71	75.53
รวม	94	100

จากตารางที่ 3.1 พบว่าส่วนใหญ่แต่ละครัวเรือนไม่มีเงินออม 71 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ75.53 และน้อยที่สุดมีเงินออม 4,001-5,000 บาท 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ2.13

3.2 :ภาวะหนี้สิน

ภาวะหนี้สิน	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	86	91.49
ไม่มี	8	8.51
รวม	94	100

จากตารางที่ 3.2 พบว่ามีครอบครัวที่มีภาวะหนี้สิน 86 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 91.49 และครอบครัวที่ไม่มีหนี้สิน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.51

3.3: มีการวางแผนครอบครัวในอนาคต

มีการวางแผนครอบครัวในอนาคต	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	89	94.68
ไม่มี	5	5.32
รวม	94	100

จากตารางที่ 3.3 พบว่าครอบครัวที่มีการวางแผนครอบครัวในอนาคตมีจำนวน 89 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 94.68 และครอบครัวที่ไม่มีการวางแผนครอบครัวในอนาคตมีจำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.32

3.4 :มีการปลูกฝังความคิดที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัว

มีการปลูกฝังความคิดที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัว	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	94	100
ไม่มี	0	0
รวม	94	100

จากตารางที่ 3.4 พบว่าทั้ง 94 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 มีการปลูกฝังความคิดที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัว

3.5 :มีการหักห้ามใจกับสิ่งล่อตาล่อใจต่างๆ เช่น รถ โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ๆ

มีการหักห้ามใจกับสิ่งล่อตาล่อใจต่างๆ เช่น รถ โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ๆ	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	83	88.30
ไม่มี	11	11.70
รวม	94	100

จากตารางที่ 3.5 พบว่า 83 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ88.30 มีการหักห้ามใจกับสิ่งล่อตาล่อใจต่างๆ และ อีก 11 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ11.70 ไม่มีการหักห้ามใจกับสิ่งล่อตาล่อใจต่างๆ

3.6 : มีความรักใคร่ปรองดอง สนิทสนมกันในครอบครัว

มีความรักใคร่ปรองดอง สนิทสนมกันในครอบครัว	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	92	97.87
ไม่มี	2	2.13
รวม	94	100

จากตารางที่ 3.6 พบว่า 92 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ97.87 มีความรักใคร่ปรองดองสนิทสนมกันในครอบครัวและอีก 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ2.13 ไม่มีความรักใคร่ปรองดอง สนิทสนมกันในครอบครัว

3.7 : มีความรักใคร่ ประองตอง สนิทสนมกันกับเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นๆ

มีความรักใคร่ ประองตอง สนิท สนมกันกับเพื่อนบ้านและ บุคคลอื่นๆ	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	77	81.91
ไม่มี	17	18.09
รวม	94	100

จากตารางที่ 3.7 พบว่า 77 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ81.91 มีความรักใคร่ประองตอง สนิทสนมกับเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นๆ และอีก 17 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ18.09 ไม่มีความรักใคร่ประองตอง สนิทสนมกับเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นๆ

3.8 : เมื่อมีโอกาสมีการบริจาคให้กับผู้ที่ด้อยโอกาส (เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)

เมื่อมีโอกาสมีการบริจาคให้กับ ผู้ที่ด้อยโอกาส (เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	35	37.23
ไม่มี	59	62.77
รวม	94	100

จากตารางที่ 3.8 พบว่า 35 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ37.23 มีการบริจาคให้กับผู้ที่ด้อยโอกาส และอีก 59 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ62.77 ไม่มีการบริจาคให้กับผู้ที่ด้อยโอกาส

3.9 :มีการเข้าวัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม ตักบาตร ทำบุญเป็นประจำ

มีการเข้าวัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม ตักบาตร ทำบุญเป็นประจำ	ครัวเรือน	ร้อยละ
มี	59	62.77
ไม่มี	35	37.23
รวม	94	100

จากตารางที่ 3.9 พบว่า 59 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 62.77 มีการเข้าวัดทำบุญ และอีก 35 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 37.23 ไม่มีการทำบุญเข้าวัด

ตาราง 4. การใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

หลักเศรษฐกิจพอเพียง	ครัวเรือน	ร้อยละ
ใช้	23	24.47
ไม่ใช้	71	75.53
รวม	94	100

จากตารางที่ 4. พบว่าประชากรในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก พ.ศ. 2550 จำนวน 23 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.47 ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิต และอีก 71 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 75.53 ไม่ได้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ตารางที่ 5.ระดับของการใช้เศรษฐกิจพอเพียง

ระดับ	ครัวเรือน (23 ครัวเรือน)	ร้อยละ
สูง	6	26.09
ปานกลาง	12	52.17
ต่ำ	5	21.74
รวม	23	100

จากตารางที่ 5.จะเห็นได้ว่าจาก 23 ครัวเรือนที่ได้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตพบว่า 12 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 52.17 ได้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 26.09 ได้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับสูง และ 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 21.74 ได้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับต่ำ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) เป็นแบบเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาโดยใช้เทคนิคทางสถิติเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรเป้าหมาย โดยการใช้การสนทนา และการใช้แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อศึกษาชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้ที่ใช่และไม่ใช่หลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และสำรวจจำนวนผู้ที่ใช้และไม่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ทุกครัวเรือนในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ ค่าร้อยละ สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก พบว่า มีครัวเรือนที่ใช้หลักการดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียงคิดเป็นร้อยละ 24.47 และไม่ได้ใช้หลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงคิดเป็นร้อยละ 75.53
2. จากครัวเรือนที่ดำเนินชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าครัวเรือนในหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ใช้เศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.17 ระดับสูง 26.09 และระดับต่ำ 21.74 ตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน หมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก โดยศึกษาจากการดำเนินชีวิตประจำวันของสมาชิกในครอบครัว และใช้วิธีการสังเกต และใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปรายโดยอ้างถึงคำถามวิจัยตลอดจนแนวคิด ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

พบว่าผู้ที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชายเพราะว่าผู้ที่ให้ข้อมูลต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว และส่วนใหญ่หัวหน้าครอบครัวของหมู่บ้านคลองหนองเหล็กเป็นเพศชาย ซึ่งส่วนมากจะมีอายุระหว่าง 41-50 ปี เพราะอายุช่วงนี้แต่ละบุคคลก็จะแต่งงานและมีครอบครัวแล้ว แต่ก็ยังมีอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นครอบครัวใหญ่ จะมีปู่ ย่า ตา ยาย อยู่ในครอบครัวด้วย ดังนั้นก็จะมีหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว โดยปริยาย การศึกษาของผู้ที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นส่วนมาก เพราะในสมัยก่อนแต่ละครอบครัวมีฐานะยากจน จึงไม่มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่สูงไปกว่านี้ เนื่องจากขาดแคลนทุนทรัพย์ โอกาส และที่สำคัญต้องช่วย พ่อ แม่ ทำงานหาเงินเพื่อเลี้ยงดูทุกคน

ในครอบครัวเพราะสมัยก่อนคนส่วนมากยังไม่เห็นความสำคัญของการคุมกำเนิดจึงทำให้มีลูกมาก จึงทำให้มีข้อจำกัดในหลายๆเรื่อง ดังนั้นปัจจุบันเราจึงเห็นว่าทุกครอบครัวเห็นความสำคัญของการคุมกำเนิด สังเกตจากสมาชิกในครอบครัวส่วนมากจะมีเพียง 3 คนเท่านั้น แต่ละครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่ข้าวโพด เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมคือการปลูกผัก สมุนไพร ผลไม้ เป็นส่วนมากซึ่งจะปลูกบริเวณบ้านที่เหลือจากการใช้สอย และการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ เป็ด ปลา ดังนั้นรายได้ของครอบครัวจึงขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร ถ้าได้ผลผลิตมากก็จะมีรายได้มากและถ้าได้ผลผลิตน้อยก็จะมีรายได้น้อย ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 7,001-8ม000บาท ต่อเดือนซึ่งรวมถึงรายได้จากอาชีพเสริมด้วย

2. ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ

แต่ละคร้วเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อวันที่ 101-200 บาทจากผลผลิตทางการเกษตร และอีกส่วนหนึ่งที่มีรายได้มากกว่าเนื่องจากประกอบอาชีพข้าราชการจึงทำให้มีรายได้สูงกว่าบุคคลทั่วไป และที่ไม่มีรายได้เพราะอายุมากแล้วมีการทุนคนชราของหมู่บ้านมาช่วย ที่สำคัญคือมีลูก หลาน เลี้ยงดูแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ รายจ่ายต่อวันของแต่ละครัวเรือนก็อยู่ที่ 101-200 บาทเหมือนกันเพราะต้องจับจ่าย ใช้สอยให้เพียงพอต่อจำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่มีรายได้มากก็ใช้มาก มีรายได้น้อยก็ใช้น้อย จึงมีส่วนน้อยที่เหลือเก็บ สมาชิกแต่ละครัวเรือนส่วนมากรับประทานอาหารเช้าวันละ 3 มื้อ และมีการรับประทานอาหารเช้าไม่ว่าจะเป็น ขนม กาแฟ ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีการซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือย ไม่ว่าจะเป็น เสื้อผ้า เครื่องสำอาง ฯลฯ เกือบทุกครัวเรือนมีสมาชิกที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสม เช่น เหล้า เบียร์ ในตอนเย็น หลังจากกลับมาจากการทำงานไร่ ทำนา และทุกวันที่ 1,16 ของทุกเดือน เกือบทุกครัวเรือนจะมีการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นประจำ

ความมีเหตุผล

ลักษณะของบ้านแต่ละครัวเรือนจะสร้างบ้านที่มีลักษณะเป็นครึ่งไม้ครึ่งปูนเป็นส่วนมากและเป็นบ้าน 2 ชั้นมิได้ถูกสูงเพื่อการใช้สอยที่กว้างขวาง และยังสร้างบ้านไม่เสร็จสมบูรณ์เพราะมีความคิดที่ว่าสร้างให้พออยู่ได้ก่อน เพราะการลงทุนกับการสร้างบ้านเป็นการลงทุนที่ไม่ได้ผลตอบแทน นำเงินไปลงทุนกับการประกอบอาชีพดีกว่า ทุกครัวเรือนมียานพาหนะเป็นของตนเองส่วนมากจะมีจักรยานยนต์ 1 คัน ถ้ามีฐานะดีหน่อยก็จะมี รถยนต์อีก 1 คัน และมีแนวคิดที่ว่าถึงมีรถมากแต่ไม่มีเงินเติมน้ำมันก็ไม่มีชะดีกว่า

มีภูมิคุ้มกัน

แต่ละครัวเรือนส่วนมากไม่มีเงินออม เนื่องจากรายได้ไม่มากมายนักและมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายจึงไม่มีเงินสำหรับเก็บออม ส่วนครอบครัวที่มีรายได้มากหน่อยก็มีเงินเก็บเล็กน้อยประมาณ 1001-2000 บาท แต่สำหรับหนี้สินเกือบทุกครัวเรือนกลับมีหนี้สินเนื่องจากการกู้ยืมมาทำการเกษตร มากน้อยต่างกัน มีตั้งแต่ 500-100,000 บาท แต่ละครอบครัวมีการวางแผนในอนาคตและมีการปลูกฝังความคิดที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัว ทุกคนต่างบอกว่าไม่มีใครที่อยากให้ลูกตัวเองเป็นคนที่ไม่ดีหรอก จึงเห็นว่า ร้อยละ 100 มีการปลูกฝังความคิดที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัว ส่วนมากมีการหักห้ามใจจากสิ่งล่อตา ล่อใจ ต่างๆ เช่น รถรุ่นใหม่ ๆ โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ ๆ ฯลฯ ส่วนด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเกือบทุกครัวเรือนมีความสัมพันธ์ที่ดีมากภายในครอบครัว อาจมีปัญหาบ้างในบางเรื่องแต่สามารถคุย และตกลงกันได้เสมอ มีส่วนน้อยมากที่มีความสัมพันธ์ไม่ดีกับบุคคลในครอบครัว เช่น ลูกกับพ่อ เพราะพ่อไม่ช่วยแม่ทำงาน กินแต่เหล้า พอกลับบ้านก็ทำร้ายแม่และลูก เป็นต้น ส่วนความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านนั้นส่วนมากก็มีความสัมพันธ์ที่ดีเนื่องจาก บ้านใกล้เคียงกันก็เป็นญาติกันเกือบทุกหลังคาเรือน มีส่วนน้อยที่มีความสัมพันธ์ไม่ดี มีปากเสียงกันเสมอมา เนื่องจากหลายสาเหตุและหลายข้อจำกัด การแบ่งปันและการบริจาคในหมู่บ้านคลองหนองเหล็กมีน้อยเพราะทุกคนต้องทำงานหาเงิน แต่ละบาทหามาได้ยาก ต้องแลกกับหยาดเหงื่อและแรงกาย แต่มีบ้างถ้ามีการทอดผ้าป่า กฐิน หรือเจอบุคคลตามที่ต่างๆ ส่วนการเข้าวัดทำบุญฟังเทศน์ ฟังธรรม ส่วนมากจะปฏิบัติเสมอเมื่อถึงเทศกาลต่างๆ โดยเฉพาะผู้เฒ่า ผู้แก่จะไปวัดเกือบทุกๆ เข้า หรือวันพระ แต่ก็มีส่วนน้อยที่ไม่มีเวลาเพราะต้องทำงานตลอดทั้งวัน เข้าจรดเย็น จึงไม่มีเวลาเข้าวัดทำบุญ

หมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก มีการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตซึ่งมีส่วนน้อย เพราะส่วนมากจากการสัมภาษณ์หลายครัวเรือนไม่ผ่านเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้คือไม่มีองค์ประกอบเลยทั้ง 3 องค์ประกอบ ส่วนครัวเรือนที่มีการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตผู้วิจัยได้นำมาจัดระดับซึ่งหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก มีการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง จากผู้ที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตซึ่งมีอยู่ 23 ครัวเรือน จาก 94 ครัวเรือน

ผู้ที่ดำเนินชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตระดับต่ำและปานกลาง คือมีองค์ประกอบไม่ครบทั้ง 3 องค์ประกอบอันได้แก่ มีความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งผู้ที่มีองค์ประกอบไม่ครบนั้นผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำในส่วนที่แต่ละครัวเรือนขาดไปให้ได้เข้าใจมากยิ่งขึ้นเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้และเพื่อที่จะปรับเป็นครัวเรือนที่น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตระดับสูงต่อไป โดยผู้วิจัยหวังไว้เช่นนั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผลการวิจัยในหัวข้อการมีอาชีพเสริม จะเห็นว่ายังมีผู้ที่ไม่ประกอบอาชีพเสริมอยู่ส่วนหนึ่ง การประกอบอาชีพเสริมคือ การประกอบอาชีพที่นอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลักๆ เช่นปลูกผัก สมุนไพร เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา ฯลฯ ซึ่งเป็นเรื่องง่าย ๆ จึงไม่ยุ่งยากและเกินความสามารถของแต่ละครอบครัวได้ ดังนั้นควรส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพเสริมให้ทุกครัวเรือนเพื่อที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากรายได้ที่ได้มาจากการประกอบอาชีพหลักที่มีอยู่แล้ว

2. ผลการวิจัยในหัวข้อ รายรับ-รายจ่าย ของแต่ละครัวเรือนซึ่งบางครัวเรือนมีรายรับ น้อยกว่ารายจ่าย จึงทำให้เกิดปัญหาหนี้สิน ดังนั้นจึงควรที่จะแนะนำในเรื่องการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในแต่ละวัน ซึ่งจะช่วยให้แต่ละครอบครัวเห็นเป็นรูปธรรม จะได้นำไปปรับปรุงและแก้ไขในเรื่องของรายจ่ายมากกว่ารายรับ จะได้ไม่เกิดปัญหาหนี้สินได้

3. ผลการวิจัยในหัวข้อการดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์จะเห็นว่าแต่ละครัวเรือนมีสมาชิกที่ดื่มเป็นประจำมากพอสมควร จึงควรที่จะให้ความรู้และรณรงค์ในเรื่อง โทษของการดื่มเหล้า ว่ามีมากขนาดไหนไม่ว่าจะเป็นโทษต่อร่างกาย โทษต่อเศรษฐกิจครอบครัว โทษต่อครอบครัวและโทษต่อสังคม

4. ผลการวิจัยหัวข้อการเล่นการพนัน พบว่ามีผู้ที่ซื้อหวยเป็นประจำมากมายเกือบทุกครัวเรือนซื้อแต่ละครั้งมีตั้งแต่ 1 - 2,000 บาท ซึ่งเป็นความหวังที่ลมๆแล้ง เป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่าควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินไปลงทุนอย่างอื่นดีกว่าเช่น ลงทุนกับลูกคือ ให้ลูกได้เรียนหนังสือ ได้เรียนพิเศษ ถึงจะเป็นการลงทุนที่นานหน่อยแต่ก็ได้ผล 100 เปอร์เซ็นต์ พอลูกโตขึ้นได้ทำงานดีๆก็กลับมาตอบแทนบุญคุณพ่อแม่แน่นอน หรือจะนำเงินนั้นไปฝากธนาคารไว้เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน

5. ผลการวิจัยหัวข้อภาวะหนี้สิน พบว่ามีผู้มีหนี้สินมากมายเนื่องจากมีรายรับน้อยกว่ารายจ่าย ไม่มีการบริหารเงินให้ถูกต้องและเหมาะสม เมื่อถึงเวลาที่จำเป็นต้องใช้เงินจึงต้องไปกู้หนี้ยืมสินมา ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้มีการออมของแต่ละครัวเรือนเมื่อมีการออมก็จะลดปัญหาหนี้สินต่างๆได้

6. การใช้เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องง่าย ๆ ที่ใครๆก็สามารถทำได้ แต่คนส่วนมากไม่ปฏิบัติกันเพราะเห็นเป็นเรื่องไม่สำคัญหรืออาจเพราะไม่มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร ดังนั้นควรให้ความรู้ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงให้รู้และเข้าใจมากยิ่งขึ้น เพราะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆในปัจจุบันได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรกลับไปศึกษาการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในพื้นที่เดิมเพื่อจะศึกษาการปรับปรุงและพัฒนาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตหลังจากการให้คำแนะนำว่าอยู่ในระดับสูงขึ้นมากน้อยเพียงใด
2. ควรเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาให้ครอบคลุมมากกว่านี้เพราะขณะที่ผู้ทำวิจัยเรื่องนี้ยังมีผู้ที่ศึกษาเรื่องนี้อยู่น้อย ข้อมูลต่างๆจึงไม่มากและครอบคลุมเท่าที่ควร
3. ควรใช้เวลาในการศึกษาให้นานและละเอียดมากกว่านี้เนื่องจากขณะที่ผู้วิจัยทำการวิจัยใช้เวลาน้อยเกินไปในการเก็บข้อมูลเนื่องจากมีข้อจำกัดหลายๆอย่าง

บรรณานุกรม

นฤนาท บัวกล้า. (2549). **เศรษฐกิจดี ทฤษฎีพอเพียง. นครปฐม** : โรงพิมพ์สถาบันพัฒนาการวิจัยเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยมหิดล

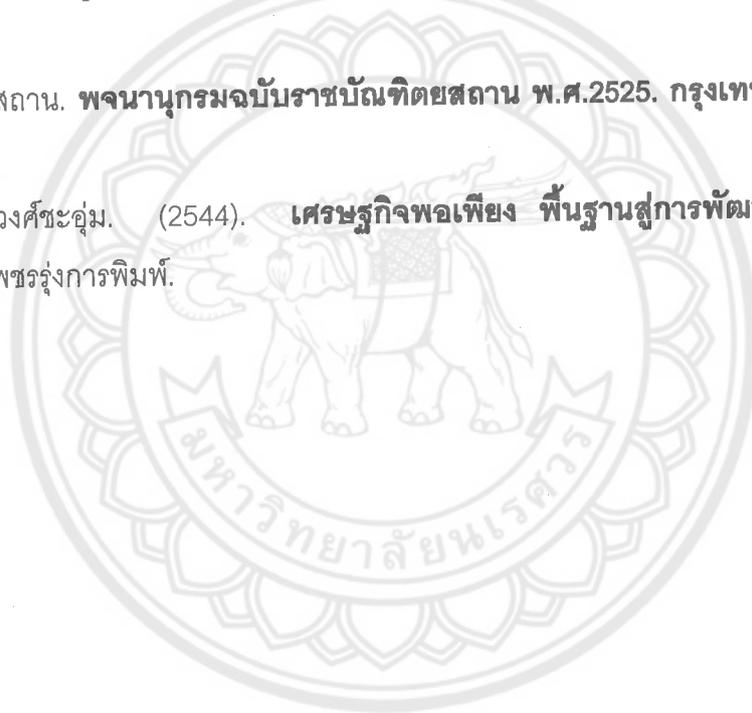
ประเวศ วะสี. (2548). **เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ** : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิกรัย กองคำ. (2548). **แนวทางการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่. พิษณุโลก** : พุทธชินราชเวชสาร

รังสรรค์ สกาวปราชญ์. (2547). **การผลิตตามแนวทฤษฎีใหม่. เชียงใหม่** : โรงพิมพ์พระหฤทัยพิมพ์สาร

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพฯ** : อักษรเจริญทัศน์, 2538.

สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม. (2544). **เศรษฐกิจพอเพียง พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. นนทบุรี** : โรงพิมพ์เพชรรุ่งการพิมพ์.

ภาคผนวก ก

เครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
ของประชาชนหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

ชาย   หญิง

2. อายุ

21 -30 ปี   31 -40 ปี   41 -50 ปี

51 - 60 ปี   61 - 70 ปี   71 - 80 ปี

3. การศึกษา

ไม่มีการศึกษา   ประถมศึกษาปีที่ 4   มัธยมศึกษาปีที่ 3

มัธยมศึกษาปีที่ 6   ปริญญาตรี

4. สมาชิกในครอบครัว

1 คน   2 คน   3 คน   4 คน   5 คน

5. อาชีพหลัก

เกษตรกรรม   ค้าขาย   ข้าราชการ

รับจ้างทั่วไป   ธุรกิจส่วนตัว

6. อาชีพเสริม

ไม่มีอาชีพเสริม   เลี้ยงสัตว์   ปลูกผัก

7. รายได้ต่อเดือน

1,001 - 2,000 บาท   2,001 - 3,000 บาท

3,001 - 4,000 บาท   4,001 - 5,000 บาท

5,001 - 6,000 บาท   6,001 - 7,000 บาท

7,001 - 8,000 บาท

ส่วนที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

รายรับ (ต่อวัน)

- ( ) 1-100 บาท   ( ) 101-200 บาท   ( ) 201-300 บาท
 ( ) 301-400 บาท   ( ) 401-500 บาท   ( ) ไม่มีรายรับ

รายจ่าย (ต่อวัน)

- ( ) 1-100 บาท   ( ) 101-200 บาท   ( ) 201-300 บาท
 ( ) 301-400 บาท   ( ) 401-500 บาท   ( ) ไม่มีรายจ่าย

การรับประทานอาหารมื้อหลักต่อวัน

- ( ) 1 มื้อ   ( ) 2 มื้อ   ( ) 3 มื้อ   ( ) 4 มื้อ   ( ) 5 มื้อ

การรับประทานอาหารเช้า เช่น ขนมขบเคี้ยว กาแฟ ฯลฯ

- ( ) มี   ( ) ไม่มี

1.5 มีเหตุผลในการซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือย เช่น เสื้อผ้า เครื่องสำอาง ฯลฯ

- ( ) มี   ( ) ไม่มี

1.6 มีการปลูกผัก ผลไม้ ภายในพื้นที่ที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ภายในบริเวณบ้าน

- ( ) มี   ( ) ไม่มี

1.7 มีการทำอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงเป็ด ไก่ ปลา ฯลฯ

- ( ) มี   ( ) ไม่มี

1.8 มีสมาชิกในครอบครัวที่มั่งคั่งมีรถมอเตอร์ไซด์เป็นประจำ

- ( ) มี   ( ) ไม่มี

1.9 มีสมาชิกในครอบครัวเล่นการพนัน เช่น หอยไฟ ฯลฯ เป็นประจำ

- ( ) มี   ( ) ไม่มี

2 มีเหตุผล

2.1 ลักษณะบ้าน

- ( ) ไม้   ( ) ปูน   ( ) ครึ่งไม้ครึ่งปูน   ( ) อื่นๆ.....

2.2 จำนวนยานพาหนะ

- ( ) 1 คัน   ( ) 2 คัน   ( ) 3 คัน   ( ) มากกว่าสามคัน

2.3 มีหลักในการซื้อเครื่องอุปโภค

( ) มี ( ) ไม่มี

2.4 มีหลักในการซื้อเครื่องบริโภค

( ) มี ( ) ไม่มี

2.5 มีหลักในการซื้อเครื่องนุ่งห่ม

( ) มี ( ) ไม่มี

3 มิถุนิคุ้มกัน

3.1 เงินออมในแต่ละเดือน

( ) 1001-2000 บาท ( ) 2001-3000 บาท ( ) 3001-4000 บาท

( ) 4001-5000 บาท ( ) มากกว่า 5000 บาท ( ) ไม่มีเงินออม

3.2 ภาวะหนี้สิน

( ) มี ( ) ไม่มี

3.3 มีการวางแผนครอบครัวในอนาคต

( ) มี ( ) ไม่มี

3.4 มีการปลูกฝังความคิดที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัว

( ) มี ( ) ไม่มี

3.5 มีการหักห้ามใจกับสิ่งล่อตาล่อใจต่างๆ เช่น รถ โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่

( ) มี ( ) ไม่มี

3.6 มีความรักใคร่ปรองดอง สนิทสนมกันในครอบครัว

( ) มี ( ) ไม่มี

3.7 มีความรักใคร่ ปรองดอง สนิทสนมกันกับเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นๆ

( ) มี ( ) ไม่มี

3.8 เมื่อมีโอกาสมีการบริจาคให้กับผู้ที่ด้อยโอกาส (เชื้อเพื่อเชื้อแผ่)

( ) มี ( ) ไม่มี

3.9 มีการเข้าวัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม ตักบาตร ทำบุญเป็นประจำ

( ) มี ( ) ไม่มี

สำหรับผู้วิจัย

( ) ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ( ) ไม่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง

( ) ระดับสูง ( ) ระดับปานกลาง ( ) ระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะ.....

ภาคผนวก ข
การควบคุมคุณภาพของเครื่องมือ

Reliability

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

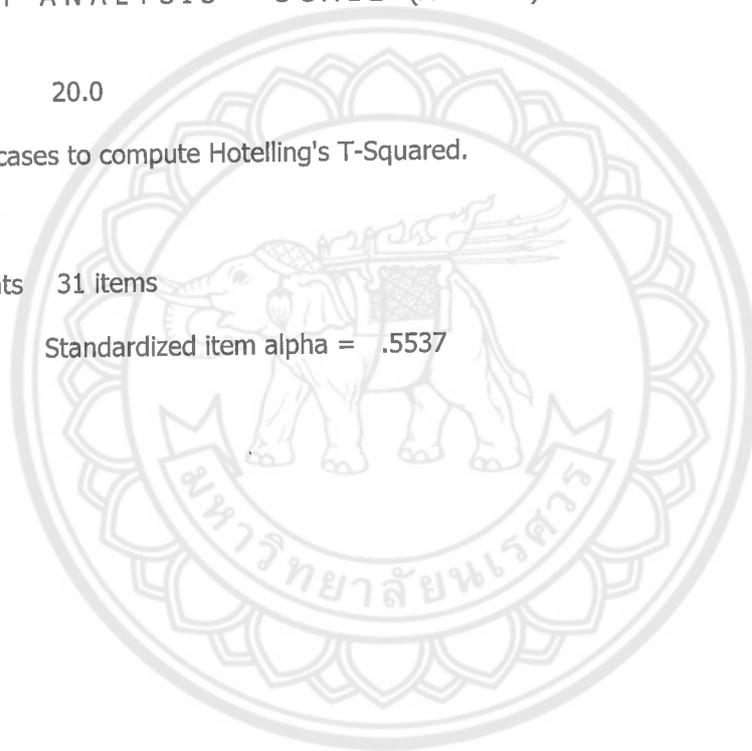
N of Cases = 20.0

Not enough cases to compute Hotelling's T-Squared.

Reliability Coefficients 31 items

Alpha = .7284

Standardized item alpha = .5537

**ดัชนีความพร้อม (Index of concurrence) แบบสอบถามแบบสอบถามเพื่อการศึกษาเรื่อง
การศึกษาการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
ของประชาชนหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก**

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
2	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
3	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
4	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
5	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
6	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
7	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
8	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
15	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
16	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
18	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
19	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
20	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
22	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
23	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
รวม	17	17	19	53	17.72	
เฉลี่ย	0.74	0.74	0.83	2.31	0.77	

สรุป จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่าค่าเฉลี่ยแบบสอบถามเพื่อการศึกษาเรื่องการศึกษาการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนหมู่บ้านคลองหนองเหล็ก ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก เท่ากับ 0.77 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้(ค่าดัชนีความพึงที่ยอมรับได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.5)